

NÉPSZABADSÁG

1975. június 18., szerda

AZ MSZMP KÖZPONTI LAPJA

XXXIII. évfolyam 141. szám

Kommunista siker Olaszországban

Azok a tömegek, amelyek a választási eredmények közzététele után, azonnal a római utcákra töltöttek, joggal rendezhettek örömtüntetést: az Olasz Kommunista Pártnak az ország felszabadulása utáni legnagyobb választási sikerét ünnepezhették. Az OKP 33,4 százalékos eredményével, a legtöbb tartományi választáshoz képest 5,5 az 1972-es parlamenti választásokhoz viszonyítva pedig 5,1 százalékkal növelte szavazatárányát. Ez annyit jelent, hogy minden harmadik olasz választó a kommunistákra szavazott. Az OKP az ország első pártja lett valamennyi nagyvárosban, beleértve Rómát is, és tizenöt tartomány közül Itália nagyobbik felét képező hétben a kommunisták kapták a legtöbb szavazatot. A választás eredményeként esély van arra, hogy a baloldali közigazgatás alatti „vörös övezet” három tartományához, Liguriával negyedik is csatlakozzon.

Az OKP választási sikerének értékét csak növeli, hogy olasz testvérpártunk a Fanfani főtitkár vezette kereszténydemokrata jobboldal a hidegháborús időkre emlékeztető dühödt, kommunista-ellenes hadjárata közepette vívta ki ezt a földcsuszamlásszerű előretörését. Fanfani és hívei olyan eredményt szerettek volna kicsikarni, amellyel jobbra tolhatják az országot. Az olasz választók milliói azonban új helyzetet teremtek. A kereszténydemokrata párt az 1972-es parlamenti választásokhoz viszonyítva, 3,1 százalékos szavazatvesztéssel szenvedett. Itália legnagyobb polgári pártjának ezzel 35,3 százalékosra olvadt a harminc év előtti, abszolút többsége. A jobbra való nyitáshoz pedig a szavazók azzal emeltek gátat, hogy az újfasisztákra 1,7 százalékkal kevesebben szavaztak, mint 1972-ben.

Országos viszonylatban a mostani szavazás — bár nem befolyásolja a központi parlament összetételét és a kormányt sem kényszeríti közvetlenül lemondásra — mégis elkerülhetetlenül kihát az ország politikájának jövőbeni alakulására, s az sem kizárt, hogy a helyi választásokon kifejeződött új erőviszonyok alapján olyan politikai válság bontakozik ki, hogy idő előtti parlamenti választásokat tartanak. A kereszténydemokrata vezetésnek szembe kell néznie a szavazócédlükön kifejezett ítélettel: az ország változást akar. Olyan politika megvalósítását sürgeti, mely a realitások számbavételével valójában Itália égető problémáinak megoldására törekszik, a munkanélküliség enyhítésére, az infláció megfékezésére, a dolgozókat fenyegető létbizonytalanság elhárítására. A változást kívánó tömegek sorában minden bizonnyal döntően esett a latba annak a 18–21 éves korú 2 300 000 fiatalnak a szavazata, aki első ízben jelenhetett meg az urnánál. A kereszténydemokrata, és kommunista szavazatok alakulásának tendenciájából fontos következtetés adódik a jövőre nézve. Teljesen világos, hogy a lakosság növekvő része megelégedett a kereszténydemokraták három évtizedes politikai monopóliumát a kormányzásra. Olaszország balra tart és ez nem marad hatás nélkül az ország határain túl sem. Jó hír ez a szocializmus, a haladás minden híve számára.

Árkus István

Olasz testvérpártunk előretört a tartományi választásokon

Berlinguer: A tömegek változást követelnek a vezetési módszerekben

Az Olasz Kommunista Párt minden eddigi felülmúló választási sikerét hozta a hétfőn véget ért tartományi választás. A 15 rendes tartományban, a tartományi gyűlések képviselői helyeiért rendezett szavazásban, jelöltjei több mint 10 millió szavazatot, az érvényes szavazatok 33,4 százalékát kapták. Liguria csatlakozhat az eddig is baloldali közigazgatás alatt álló tartományokhoz (Emilia-Romagna, Toscana, Umbria), az úgynevezett „vörös övezet”-hez. Az OKP igen sok megyében és városban az ország első pártja lett. Kisebb mértékben, de szavazatokat nyert a szocialista párt is. A kereszténydemokrata pártot érzékeny veszteségek érték.

A tartományi választások összesített eredményét hétfőn késő éjszaka ismertette Gui belügyminiszter a római választási központban. Az alábbi táblázatban közöljük a választások eredményeit. Zárójelben az 1970-es tartományi választások adatai. A harmadik oszlop adatai az 1972-es képviselőválasztások eredményét tartalmazza százalékosan és jól érzékeltetik a szavazati arányoknak a baloldali javára történt fokozatos eltolódását.

	Millió szavazat	Sházalék	Az 1972-es képviselőválasztás eredménye százalékosan
Olasz Kommunista Párt	10,1 (7,5)	33,4 (27,9)	28,3
Szocialista Párt	3,6 (2,8)	12,0 (10,4)	9,8
Kereszténydemokrata Párt	10,7 (10,3)	35,3 (37,9)	38,4
Szociáldemokrata Párt	1,7 (1,9)	5,6 (7,0)	5,2
Republikánus Párt	0,9 (0,8)	3,2 (2,9)	2,9
Liberális Párt	0,7 (1,3)	2,5 (4,7)	3,9
Újfasista Párt	2,0 (1,6)	6,4 (5,9)	8,1
PDUP—Manifesto	0,3 —	1,4 —	0,7 (Manifesto)
Egyéb		0,2	
Összesen:	30 millió	100,0 százalék	

Az összehasonlításból kitűnik, hogy az 1970-es tartományi választásokhoz képest a legnagyobb szavazatnyereséget az OKP könyvelheti el, összesítésben több mint 5 százalékos, sőt egy-egy tartományban 8–10 százalékos. Minden harmadik választó az OKP-ra adta szavazatát. Az előretörés északon érezhetőbb, de délen is egyértelmű.

A baloldali megosztásával fenyegető szélsőbaloldali listák, elsősorban a PDUP-Manifesto csoport fellépése végeredményben nem akadályozhatta meg a sikert. A szocialista párt nyeresége majdnem 2 százalék, míg az országos kormányzó kereszténydemokrata párt, amely összességében éppenhogy megőrizte viszonylagos többségét, 2,6 szá-

zalékos veszített. Vesztesége azért maradhatott csak ilyen korlátozott mértékű, mert a szélsőjobboldaltól vett el szavazatokat. Az eredmény (a tavalyi választási népszavazás után) újabb kudarc Fanfani főtitkár számára, így az őszi KDP-kongresszuson nagy megrázkódtatások várhatók a pártvezetésben.

A választási eredményből arra lehet következtetni, hogy az először szavazó fiatalok tömegesen a baloldalra adták voksukat, és a jelek szerint új egyetértőket nyert meg politikájával magának az OKP a középrétegekben, a katolikus szavazók körében is. A tavalyi népszavazás alkalmával kifejezésre jutott irányzat tehát folytatódik.

Nagyszabású demonstráció színhelye volt kedd délután az olasz főváros. A több tízezres tömeg az OKP választási sikerét ünnepelte. Az emberek vörös zászlókat lengettek, forradalmi dalokat énekeltek és jelszavakat kiáltottak.

Az ünneplő tömeg nagy tapsal fogadta Berlinguert, az OKP főtitkárát, aki felszólalásában kiemelte, hogy a felszabadulás óta ez volt a kommunista párt leglátványosabb előretörése.

Enrico Berlinguer, az OKP főtitkára, egyebek között kijelentette: — A szavazás egyértelműen arra mutat, hogy a tömegek változást követelnek a vezetési módszerekben és irányokban. Fordulatra van szükség a demokratikus intézmények megerősítése és igazi megújító politika irányában. Ezt tükrözi az általános balrafordulás, amely világos ítéletet mondott a kereszténydemokrata vezetés kommunistaellenes, idejétmúlt politikai vonala fölött. Megbuktatott minden olyan formulát, amely ki akarja rekeszteni, megkülönböztetésre akarja kényszeríteni azt a pártot, amelyet tömegesen támogatnak a dolgozó rétegek — hangoztatta Berlinguer. (MTI)

A Biztonsági Tanács megvitatta a válság legújabb fejleményeit

Kleridesz sürgeti egy nemzetközi Ciprus-konferencia mielőbbi összehívását

Az ENSZ Biztonsági Tanácsa hétfő este befejezte ciprusi vitáját. Az esti ülésen Glavkosz Kleridesz, a ciprusi görög és Vedat Celik, a ciprusi török közösség képviselője fejtette ki elképzeléseit a szigetországban kialakult válságos helyzet megoldásáról.

Kleridesz kijelentette, hogy a két közösség képviselői között eddig Bécsben megtartott tárgyalások a ciprusi rendezés fő kérdéseiben zsákutcába kerültek. Noha kifejezte készségét a tárgyalások folytatására, kétségbe vonja, hogy — ha a következő, júliusi forduló is eredménytelen marad — célszerű-e folytatni a tárgyalásokat.

Ezzel kapcsolatban Kleridesz kijelentette, hogy a Biztonsági Tanácsnak a legkomolyabban fog-

lalkoznia kell a nemzetközi ciprusi értekezlet összehívását indítványozó szovjet javaslatlall.

A ciprusi török közösség vezetője, Vedat Celik, felszólalásában elutasította az ENSZ égisze alatt tartandó nemzetközi értekezlet összehívását, mint a ciprusi válság békés rendezésének eszközt. — A török fél az eddigi tárgyalásokon már előterjesztette egy közös föderatív átmeneti kormány megalkotására vonatkozó javaslatát, és „rendkívül komolyan” tartja magát ehhez a tervhez — hangoztatta Celik.

A biztonsági tanácsi vita befejezése után Glavkosz Kleridesz tanácskozott Kurt Waldheim ENSZ-főtitkárral, kedden Washingtonban pedig Henry Kissinger amerikai külügyminiszterrel is tárgyalt. (TASZSZ)

Befejeződtek a Mozambik függetlenségét előkészítő tárgyalások

Befejeződtek a mozambiki függetlenség kikiáltását előkészítő tárgyalások — adja hírül a tárgyalófelek (Portugália, illetve a FRELIMO) kedden kiadott közös közleménye. Mozambik függetlenségét június 25-én kiáltják ki.

Jorge Sampaio, a portugál küldöttség vezetője közölte, hogy a jelentős problémák túlnyomó többségét sikerült megoldani. Ezek közé tartozik a „tengeren túli nemzeti bank” (BNU) mozambiki államotítása és a Cabora

Bassa vízierőmű-társaság megalapítása.

A közös közlemény szerint a mozambiki bankok és biztosító társaságok felett a Lourenco Marques-i kormány fog felügyeletet gyakorolni.

A két ország szakértői foglalkoztak ezenkívül a légi és hajózási társaságok, a hírközlő szer-vek és a leendő elektromos művek ügyével is. Félhivatalos források szerint körülbelül 50 milliárd escudo össztételű javak átadásáról van szó. (MTI)

MAI SZÁMUNKBAN:

Felfedezni és kiképezni

A holnap vezetőinek felkészítéséről
(3. oldal.)

Hadiipari konkurenciaharc

Tábornok, autóbusz,
vadászgép...
(4. oldal.)

Hol tartanak a budapesti nagyberuházások?

(5. oldal.)

Karib-tengeri kérdőjelek

1. Nemzet, amely
rabszolgaságban született
(6. oldal.)

Iskola és társadalom

Kollégiumi követelmények

(6. oldal.)

Televízió és közművelődés

(7. oldal.)

Közgazdaság

Export és fejlesztés

(10. oldal.)

Giscard d'Estaing Varsóban

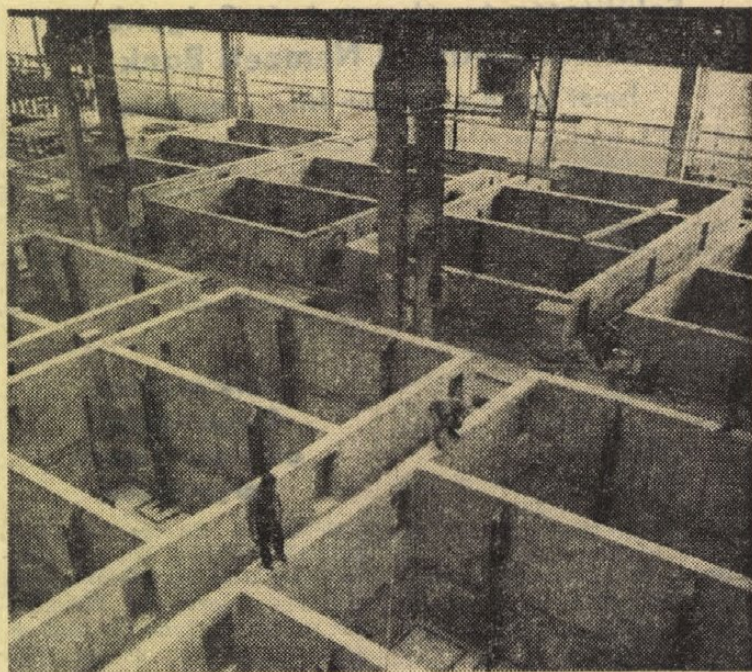
Valéry Giscard d'Estaing francia köztársasági elnök kedden délután, négy napos hivatalos látogatásra a lengyel fővárosba érkezett. Utjával Edward Gierek 1972 októberében Párizsban tett látogatását viszonozza.

A francia államfőt és kíséretétnek tagjait a varsói repülőtérén Edward Gierek, a LEMP KB első titkára, Henryk Jablonski, az államtanács elnöke, Piotr Jaroszewicz miniszterelnök és a lengyel politikai és közelet más vezető személyiségei fogadták.

A francia köztársasági elnök röviddel megérkezése után, a Belweder-palotában látogatást tett Henryk Jablonskinál, aki átnyújtotta neki a lengyel államtanács által adományozott magas kitüntetést. A vendég ezt követően megkoszorúzza a lengyel Ismeretlen Katona sírját, majd az esti órákban a nemzetgyűlés épületében megkezdődtek a hivatalos tárgyalások.

Este Edward Gierek díszvacsorát adott vendége tiszteletére, mindkét részről pohárköszöntők hangzottak el. (MTI)

ÜZEMI PRÓBÁK ELŐTT

Az idén elkészül a Kecskeméti Házgyár és a III. negyedében megkezdődik a próbatermelést. Az 550 millió forint beruházási költséggel épülő házgyárban 1976. januárjában kezdődik meg a teljes termelés. A tervek szerint évente 2500, átlag 53 négyzetméter alapterületű lakást gyártanak majd főképp Bács-Kiskun, Pest és Szolnok megye részére. Képviselet: szerelik a házgyári panelek gőzkamráit.

A Portugál KP nyilatkozata az ország belső helyzetéről, a követendő irányvonalról

„A forradalmi folyamat szolgálataiban álló kormánykoalícióban nem vehetnek részt olyan erők, amelyek szembe helyezkednek ezzel a folyamattal” — hangsúlyozza a Portugál Kommunista Párt Politikai Bizottságának kedden nyilvánosságra hozott nyilatkozata. A Portugál KP újfent állást foglalt olyan koalíció mellett, amely eleget tesz az osztályok és a társadalmi rétegek széles frontja részéről megnyilvánuló követeléseknek, vagyis érdeke fűződik a monopóliumok és a nagybirtokrendszer felszámolásához és a szocializmus felé kíván haladni.

A nyilatkozat hangsúlyozza: ha egyes politikai pártok nem tudják vállalni, hogy a forradalmi folyamat magaslátára emelkedjenek, ez nem szükségképpen vonatkozik valamennyi pártira. Feltétlenül különbséget kell tenni a forradalmi folyamat mellett álló pártok és azok között, amelyek nem állnak mellette. A különbségek elmosása rendkívül veszélyes lehet — hangsúlyozza a PKP Politikai Bizottsága, majd a továbbiakban rámutat: a portugál népnek joga van követelni, hogy szűnjön meg a külföldi beavatkozási kísérletek. A portugál népnek joga van ahhoz, hogy maga döntse el, milyen társadalmi és politikai rendszer legyen hazájában.

A nyilatkozat visszautasította azokat a kísérleteket is, amelyek megpróbálják eredeti feladatától eltéríteni az alkotmányozó nemzetgyűlést, s szembeállítani a forradalmi folyamattal. Lopes Cardoso, az alkotmányozó nemzetgyűlés szocialista párti frakciójának vezetője ugyanis a közeljövőben azt

indítványozta, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlés minden egyes ülését az időszaki politikai kérdések megvitatásával kezdjék.

A kommunista párt és a Demokratikus Mozgalom Párt képviselői a szocialista párti javaslatot visszautasítva, óva intettek attól, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlésben olyan ügyrendet fogadjanak el, amely korlátlan időt biztosítana a napirenden nem szereplő kérdések megvitatására, s jelen esetben lehetővé tenné, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlés szembeforduljon a Fegyveres Erők Mozgalma és a pártok között létrejött megállapodással. Ez ugyanis világosan kimondja, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlés egyetlen és kizárólagos feladata az alkotmány kidolgozása, s nem rendelkezik semmiféle törvényhozói, vagy ellenőrző hatáskörrel. (ADN)

KÖZEL-KELET

Folytatódnak a válság rendezésével összefüggő diplomáciai megbeszélések

A közel-keleti válságban közvetlenül érdekelt fővárosokban kedden is folytatódott a diplomáciai erőfeszítések. Abdel Halim Khaddam szíriai miniszterelnök-helyettes és külügyminiszter befejezte a Frangie libanoni elnökkel és más politikussal hétfőn kezdett tárgyalásait, amelyekben szóba kerültek a palesztin-libanoni kapcsolatok is. Khaddam kedden visszatért Damaszkuszba, ahol Dzallud libiai miniszterelnök tanácskozott Asszad szíriai elnökkel és más magas rangú politikussal. Dzallud az iraki fővárosba történt elutazása előtt kijelentette: „Asszad elnökkel megállapodtak abban, hogy egyesítik erőiket az arab és a palesztin ügy védelmében.”

Kairói tudósítónk, Kereszty András jelentése szerint Szadat elnök nyilatkozatban foglalt állást a legújabb fejleményekről.

Az egyiptomi elnök az An-Nahar című libanoni lapnak adott nyilatkozatában első ízben fogalmazta meg a Ford amerikai elnökkel folytatott tárgyalásai és Rabin izraeli miniszterelnök washingtoni látogatása után kialakult helyzettel kapcsolatos véleményét. Szadat kifejtette: ha az Egyesült Államok kötelezettséget vállalt arra, hogy Genfben, a Szovjetunióval együttműködve a Biztonsági Tanács 242. számú határozata alapján, valamennyi érdekelt fél bevonásával a helyzet megoldására törekszik, akkor

Egyiptom elmegy a svájci konferenciavárosba.

Foglalkozott Szadat a palesztinai képviselő kérdésével is. Felhívta a Palesztinai Felszabadítási Szervezetet, alakítson kormányt, mert ez — az egyiptomi elnök véleménye szerint — lényegesen megkönnyítené a helyzetet, nem volna többé vitás, ki képviselje a palesztinaiakat Genfben. Szadat üdvözölte a tervezett szíriai-jordániai katonai együttműködést. Közölte, hogy ezt egy hasonló egyiptomi-szíriai koordináció fogja követni, végezetül pedig Egyiptom, Szíria, Jordánia és a Palesztinai Felszabadítási Szervezet részvételével csúcskonferenciát rendeznek a négy fél közötti akcióegység megteremtése céljából.

Kairói amerikai diplomáciai források szerint az egyiptomi fővárosból konzultációkra hazarendelték Hermann Eilst, az Egyesült Államok kairói nagykövét. Hazarendelése feltehetően kapcsolatban áll Washington közel-keleti politikájának jelenleg folyó átdöntésével.

Kedden összeült az izraeli kormány, hogy megvitassa a közel-keleti helyzetet Rabin izraeli miniszterelnök egyesült államokbeli látogatásának fényében. A kabinet rendkívüli ülésén azzal a részletes jelentéssel foglalkozik, amelyet Rabin terjesztett elő Ford elnökkel és Kissinger külügyminiszterrel folytatott tárgyalásáról. (MTI)

Felújította tevékenységét Saigonban a Dél-vietnami Nemzeti Bank

Ismét fogad a Tan Son Nhut-i repülőtér

A DIFK kidolgozta a munkanélküliség felszámolására irányuló gazdasági intézkedések programját, s már meg is kezdődött a program végrehajtása. Ennek keretében mintegy nyolcmillió embernek teremtenek munkalehetőséget.

Újra indít és fogad gépeket a Saigon Tan Son Nhut repülőtér. Helyreállították a kifutópályákat, a repülésirányító és az egyéb berendezéseket, igen sok repülőgépet megjavítottak.

A felszabadult saigoni rádióállomás kedden közölte, hogy a Dél-vietnami Nemzeti Bank felújította tevékenységét, ezentúl a kormány központi bankjának szerepét fogja betölteni, felelős lesz a pénzkibocsátásért, a hitelnyújtási programokért és az állami költségvetés szabályozásáért.

A nemzeti bank fogja ellenőrizni a külföldi országokkal lebonyolítandó összes pénz- és hitelügyleteket. E tranzakciókat egyfelől a nemzeti bank, másfelől a kereskedelmi hitelbank fogja végrehajtani. A saigoni rádió tájé-

koztatása szerint a nemzeti bank és a kereskedelmi hitelbank kész kapcsolatokat fenntartani a világ összes bankjaival. Egyébként a nemzeti bank segítséget fog nyújtani az importőröknek és az exportőröknek ahhoz, hogy termékeik számára piacokat találjanak. (AFP)

Folytatódtak Bukarestben a bolgár-román tárgyalások

Hétfő este Nicolae Ceausescu, az RKP főtitkára, Románia köztársasági elnöke vacsorát adott a hivatalos látogatáson Bukarestben tartózkodó Todor Zivkov vezette bolgár párt- és kormányküldöttség tiszteletére. A vacsorán pohárköszöntők hangzottak el. Mindkét fél hangsúlyozta a kapcsolatok fejlesztésének jelentőségét.

Kedden folytatódott a tárgyalások a küldöttségek között. (MTI)

KÜLFÖLDI ESEMÉNYEK

— néhány sorban

Corvalán életének megmentéséért felhívást intézett az amerikai közvéleményhez Henry Winston, az Egyesült Államok Kommunista Pártjának országos elnöke és Gus Hall főtitkár. Luis Corvalán a fasiszta junta átszálaltotta a Tres-Alamos börtönbe, amely a „kínzások börtönének” ismert. A Chilei Kommunista Párt főtitkárát életveszély fenyegeti — hangsúlyozza a felhívás. (TASZSZ)

Görög küldöttség érkezett Ankarába, hogy az Egei-tenger feletti légi közlekedés problémáiról tárgyaljon a török kormány megbízottjaival. (MTI)

Thaiföld és a Kínai Népköztársaság diplomáciai kapcsolatai felvételének előkészítésére kedden Pekingbe utazott a thaiföldi kormány öttagú küldöttsége. (MTI)

A Mariana-szigeteken, az Egyesült Államok egyik csendes-óceáni gyámsági területén kedden népszavazást tartottak. Az amerikaiak által kierőszakolt népszavazás eredményeként a Mariana-szigetek — Puerto Ricóhoz hasonlóan — társult államként csatlakozik az Egyesült Államokhoz. (MTI)

A Német Szövetségi Köztársaság demokratikus és haladó közvéleményében egyre növekszik a felháborodás és a tiltakozás a düsseldorfi városi tanács döntése ellen, amellyel megakadályozták az Unzere Zeit (UZ) című kommunista újság és az egész nyugatnémet kommunista sajtó 1975. évi fesztiváljának megrendezését. Georg Polikeit, a Német Kommunista Párt Elnökségének tagja, az Unzere Zeit főszerkesztője válaszolt bonni tudósítók kérdéseire, az antikommunista hajsza e legújabb fejtevérről.

— Van-e törvényes alapja a düsseldorfi elutasító határozatnak?

— Az NSZK alkotmányának 8. paragrafusa szó szerint és félreérthetetlenül kimondja, hogy minden állampolgárnak joga van bejelentés és hatósági engedély nélkül, békésen, fegyver nélkül gyülekezni. Ezenkívül a pártokról szóló törvény is teljes jogalapot biztosít az UZ fesztiváljának megrendezéséhez. Most arról van szó, hogy a kommunista pártnak ki kell harcolnia az említett törvényes jogok gyakorlati érvényesítését.

— Mi az elutasítás tényleges oka és indítéka?

— Az UZ-fesztivál elleni támadás beleillik abba a folyamatba, amelynek során a szövetségi köztársaságban korlátozni akarják az általános emberi és demokratikus politikai szabadságjogokat. E folyamat további láncszemei: a kommunista párt tagjait ki akarják tiltani a közszolgálatból,

Az indiai államfő nem függeszti fel Indira Gandhit miniszterelnöki tisztségéből

Indiában folytatódnak az Indira Gandhit és kormánya politikáját támogató rokonszenvtüntetések. Mint az indiai szakszervezeti kongresszus nyilatkozata kiemeli, a reakció a miniszterelnök személyében a kormány egész irányvonalát vette célba és ezzel lelepleződött mesterkedésének valódi célja. Aruna Asszaf Ali, az országos nőbizottság nemzetközi Lenin-békedíjas elnöke, a szervezet calcuttai ülésén szolidaritásáról és teljes támogatásáról biztosította a kormányfőt.

Tizenkét kongresszus párti kormánytal rendelkező szövetségi állam főminisztere javaslatot kí-

ván előterjeszteni, amelyben meg erősítik Indira Gandhit kormányfői tisztségében a fellebbezés időtartamára. A párt forrásaiból származó értesülések szerint a bizalomnak ezt a kinyilvánítását várhatóan támogatja a Kongresszus Párt teljes parlamenti csoportja is.

Fakhruddin Ali Ahmed, India államfője hétfőn elutasította a jobboldali ellenzék vezetőinek azon követelését, hogy az allahabadi bíróság ítélete alapján függesztesse fel Indira Gandhit miniszterelnöki tisztségéből. Az elutasítást követően a jobboldali politikusok üléssztrájkot kezdtek az elnöki palota előtt. (TASZSZ)

A török kormány kilátásba helyezte az amerikai katonai támaszpontok bezárását

Fahri Korutürk köztársasági elnök vezetésével csaknem hétórás ülést tartott hétfőn az ország katonai és polgári vezetőit egyesítő török nemzetbiztonsági tanács. Az ülésen a ciprusi török partraszállás nyomán februárban elrendelt amerikai fegyverszállítási embargóval kapcsolatos kérdésekről volt szó.

A nemzetbiztonsági tanács javaslatát később a Süleyman Demirel kormányfő elnökletével tartott minisztertanács vitatta meg. A minisztertanács ülése után a külügyminisztériumba kerétek az Egyesült Államok ankarai nagykövétét és átnyújtották neki a török kormány jegyzékét. A jegyzék felszólítja az Egyesült Államokat, hogy kezdjenek tárgyalá-

sokat a fegyverszállítási embargó nyomán kialakult helyzetről, a törökországi amerikai támaszpontok sorsáról.

Ihsan Sabri Caglayangil külügyminiszter a nemzetbiztonsági tanács és a kormány hétfői ülésén hozott döntést ismertette hangsúlyozva: a washingtoni törvényhozás azzal, hogy február 5-én fegyverszállítási embargót léptetett életbe a Törökországgal szemben, megsértette a két ország közötti védelmi szerződést. Ezért a török kormány úgy döntött, hogy ha az Egyesült Államok július 15-ig nem oldja fel az embargót, Törökország megteszi az első lépéseket az amerikai támaszpontok bezárása felé és július 17-én „ideiglenes státusba” helyezi őket. (Reuter)

120 kérdés szerepel az ENSZ-közügyülés 30. ülésszakának napirendjén

Az ENSZ-ben nyilvánosságra hozták a közgyűlés szeptember 16-án megnyíló 30. ülésszakának előzetes napirendjét.

A napirenden 120 kérdés szerepel, amelyek felölelik a világ-szervezet tevékenységének egészét. Az ülésszak nagy figyelmet szentel majd a béke megszilárdításának, az államközi együttműködés megteremtésének, a leszerelési problémák megoldásának.

E téren a legfontosabb kérdéseket szovjet kezdeményezésre tűzik napirendre. Ezek között van a leszerelési világkonferencia összehívásának kérdése, valamint az a konvenciótervezet, amely-

nek értelmében meg kell tiltani, hogy katonai vagy egyéb, a nemzetközi biztonság érdekében összeegyeztethetetlen célokból befolysít gyakoroljanak a természeti közegre és légkörre stb.

A napirendtervezet szerint megvitadják majd a gyarmati rendszer és a faji megkülönböztetés gócai végleges felszámolásának, az imperialista monopóliumok tevékenysége megfékezésének kérdéseit, valamint a nemzetközi gazdasági kapcsolatok méltányos és kölcsönösen előnyös alapokon való átszervezésének problémáit. (MTI)

A Német KP harcol jogai védelméért

önkéntesen elbocsátják munkahelyükről a szakszervezetek aktivistáit, korlátozzák az ügyvédek jogkörét, növekszik a propagandanyomás a baloldali és haladó mozgalmak és személyiségek ellen.

A kampány kezdeményezői és leghangosabb propagandistái a jobboldali pártok, a CDU és a CSU, de hozzájuk sorolhatók a szociáldemokrata párt bizonyos körői is. A szocializmus gondolatának legfőbb hordozója az NSZK-ban a Német Kommunista Párt, a reakció ezért a párt akcióinak megakadályozására törekszik. Az idő számukra most nem alkalmas arra, hogy a párt betiltását követeljék, ezért működésének gyakorlati lehetőségeitől akarják megfosztani.

— Hogyan fogadják bel- és külföldön a düsseldorfi döntést?

— A szakszervezetekben és a nagyüzemi munkásság között erős mozgalom követeli a döntés felülvizsgálatát. A levelek százait írták Düsseldorff szociáldemokrata polgármesteréhez. A tiltakozó mozgalom az egész országra kiterjed, részvevői között egyének és üzemi csoportok, művészek, művészeti és kultúrszervezetek, kiemelkedő közéleti személyiségek vannak. Vitáik a döntés helyességét az SPD és az FDP sok szervezetben. Nemzetközi viszonylatban a testvérpártok gyorsan

reagáló határozott szolidaritása támogat bennünket.

— Milyen lehetőségek állnak a párt és az UZ rendelkezésére, igazának kivívásához?

— Jogi és politikai eszközök. Az igazat megvallva, a jogi eljárásokban csekély a bizalmunk. Szkeptikusak vagyunk, mert a jogi utak és eszközök felett ellenfeleink rendelkeznek. Ot hónapig tartott például, amíg a tavalyi első UZ-fesztivál átütő sikere után beadott írásbeli igényünkre, az 1975-ös ünnepség megrendezésére, Düsseldorff város tanácsától megkaptuk az első választ. A döntés, mint ismeretes, elutasító volt. További hatósági huzavona után a düsseldorfi közigazgatási bírósághoz fordultunk. Legutóbbi beadványunk óta újabb 8 hét telt el és még mindig nem kaptunk választ. Így hát a mind szélesebb körű tömegtámogatástól várjuk, hogy az illetékesek elismerjék jogainkat.

Mindenesetre a düsseldorfi elutasítástól függetlenül megszervezzük a kommunista sajtó területi ünnepségeit. Nyolc-tíz nagyvárosra gondolunk és meggyőződésünk, hogy azokra összesen legalább annyi látogatónk érkezik, mint a tavalyi központi fesztiválra, ahol negyedmillió ember volt jelen. A területi ünnepségek első számú követelése közé tartozik, hogy a hatóságok hagyjanak fel a Német Kommunista Párt elleni diszkriminációs, alkotmányellenes, törvénytörő gyakorlatokkal és álljanak félre a demokratikus haladó mozgalmak útjából.

Bonn, 1975. június 17.

C. T. B.

Erich Honecker és Leonyid Brezsnyev megbeszélései a szovjet fővárosban

Moszkvában közleményt adtak ki a tanácskozásról

Az SZKP Központi Bizottságának meghívására kedden baráti látogatást tett Moszkvában Erich Honecker, a Német Szocialista Egységpárt Központi Bizottságának első titkára. Ennek során találkozóra került sor Leonyid Brezsnyev és Erich Honecker között.

Az SZKP Központi Bizottságának Politikai Bizottsága ebédet adott a vendég tiszteletére. Az ebéden Brezsnyev és Honecker mondott pohárköszöntőt.

Az SZKP KB főtájkára és az NSZEP KB első titkárának megbeszéléséről közleményt adtak ki, amely egyebek között rámutat: megvitatják a Szovjetunió és a Német Demokratikus Köztársaság közötti kapcsolatok továbbfejlesztésének alapvető fontosságú kérdéseit, politikai, gazdasági, tudományos-műszaki, kulturális és egyéb területen.

Mély meglepéssel állapították meg, hogy létrejöttek és erősödnek a társadalmi élet valamennyi szférájára kiterjedő megbonthatatlan kötelékek a Szovjetunió és az NDK között.

Az SZKP és az NSZEP vezetői megvitatják a nemzetközi problémák átfogó körét. Kifejezték azt a meggyőződésüket, hogy megtörtént mindaz, ami szükséges az

európai biztonsági és együttműködési értekezlet zárószakaszának júliusban a legmagasabb szinten való megrendezése érdekében. Az értekezlet sikere új kedvező lehetőségeket tárna fel a konstruktív párbeszéd és a valamennyi állam közötti kölcsönösen előnyös kapcsolatok fejlesztése számára. A haladás a közép-európai haderők és fegyverzet csökkentéséről folytatott bécsi tárgyalásokon ugyancsak elősegítette ezt. A két párt vezetői kifejezték partjuknak és országuknak azt a készségét, hogy minden eszközzel elősegítsék a célok elérését.

Leonyid Brezsnyev és Erich Honecker, kifejezve partjuk központi bizottságának, minden kommuniztának, minden dolgozónak akaratát, hangsúlyozták azt a megmáshthatatlan szándékukat, hogy továbbfejlesztik, új, magasabb fokra emelik a Szovjetunió és az NDK testvéri népeinek sokoldalú együttműködését és barátságát.

Az NSZEP Központi Bizottságának első titkára a nap folyamán hazautazott Moszkvából. A repülőtéren Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtájkára és Konsztantyin Katusev, az SZKP Központi Bizottságának titkára búcsúztatta Honeckert. (TASZSZ)

Wehner az európai biztonsági konferencia befejezése mellett foglal állást

Az európai biztonsági értekezlet mielőbbi befejezése mellett foglalt állást Herbert Wehner, az SPD parlamenti frakciójának elnöke keddi rádiónyilatkozatában.

A hesseni rádióknak adott interjújában emlékeztetett rá, hogy Nyugat-Németországban és annak idején Nyugat-Európában „azon kevesek közé” tartozott, akik üdvözltek az értekezlet megtartását kezdeményező budapesti felhívást.

„Így ma is a konferencia szabályos lezárása mellett vagyok és ellenzem azokat a különös elképzeléseket, hogy váratlanul szakítsuk félbe a konferenciát és csak akkor újítsuk fel, ha teljesítik bizonyos követeléseinket” — válaszolt a szociáldemokrata politikus az ellenzéki CDU-CSU elgondolásaira.

Wehner kíváncsnak mondotta, hogy az értekezlet résztvevői között

egyetértéssel fejezzék be tanácskozásait és egy későbbi időpontban találkozzanak majd ismét annak megvívására, mi is valószínűleg az elfogadott határozatokból, mit kell javítani és mit kell esetleg újként elfogadni.

★

— Az európai biztonsági értekezlet tárgyalásai olyan pontra értek, hogy most már szabad derűlátónak lenni, és ha a tanácskozások a jelenlegi ütemben folytatódhatnak, akkor idén nyáron sor kerülhet a Helsinkiben tervezett csúcserkekezletre — jelentette ki kedden Ron Nessen, a Fehér Ház szóvivője. Megjegyezte egyúttal, hogy „még több részletkérdést tisztázni kell, mielőtt bejelenthetnék a csúcserkekezlet időpontját”. (MTI)

A VILÁGSAJTÓRÓL

IZVESZTYIJA

Az Izvesztyija hosszabb cikkben foglalkozik az imperialistákna a fejlődő országok elleni ideológiai diverziójával és a maóisták közreműködésével.

Ázsia, Afrika és Latin-Amerika független országainak jelenlegi fejlődése igazolja, hogy semmi alapja nincs a „légüres térről” hangoztatott imperialista álelméletnek. A portugál gyarmatbirodalom összeomlása, a dél-vietnami és a kambodzsai hazafiak sikere ismét demonstrálta az ázsiai, az afrikai és a latin-amerikai nemzeti felszabadítási mozgalmak óriási szerepét abban a folyamatban, amely a haladás javára változtatja meg a nemzetközi erőviszonyokat. Az imperializmus befolyási szférája szüntelenül szűkül és ez a történelmi fejlődés logikája — hangsúlyozza az Izvesztyija kommentárja, majd így folytatja:

Az imperialisták a maóistákkal összhangban ijeszgetik a délkelet-ázsiai országokat a „légüres térről”, amely állítólag akkor támadna, ha az amerikai fegyveres erők kivonulnának onnan, és amelyet ebben az esetben — sze-

rintük — feltétlenül betöltene... a Szovjetunió!

Nem szabad megfedkezni arról — hangsúlyozta a lap —, hogy az ideológiai diverzió alkotó eleme annak az imperialista politikának, amelynek célja: megőrizni az imperializmus pozícióját a fejlődő országokban. A „légüres tér”-elmélet segítségével próbálják belesulykolni a fejlődő országokba azt a képtelenséget, hogy az imperialisták segítségével nélkül nem tudnak megküzdeni a gazdasági és egyéb problémákkal és az imperialisták kivonulása katasztrófa lenne a számukra. A „légüres térről” szóló frázis a szovjetellenesség egyik fegyvere, amelynek azt a szerepet szánták, hogy elszakítsák a fejlődő országokat természetes barátuktól és szövetségeseiktől — a Szovjetuniótól és más szocialista országoktól.

A Szovjetunió a jövőben is sikeresen a fejlődő országokkal való egyenjogú és kölcsönösen előnyös kereskedelmi-gazdasági, tudományos-műszaki és kulturális kapcsolatok megteremtése mellett és a más államok belügyeibe való be nem avatkozás híve — állapítja meg a szovjet lap.

Felfedezni és kiképezni

A holnap vezetőinek felkészítéséről

Nehéz a dolga annak, aki ilyen, vagy olyan helyre vezetőt keres, mert ha elég körültekintő, nem-hogy őt, de ötven, sőt száz alkalmas embert is találhat. Az, hogy többnyire mégis olyan nehezen akad egyetlen is, hogy nincs személyzetis, aki a bőség zavarával küszködne, hogy fehér hollónak számít egy posztra még két egyenrangú jelölt állítása is, csupán annak tulajdonítható, hogy szűk a kör, ahonnan az utánpótlást veszik, meg annak, hogy nem elég az esküvő napján menyasszony után nézni. Márpedig a vezetőképzésben nagy hagyományú és azt fejlesztő szándékozó országokban is terjed az a nézet: a jövő vezetőit először nem képezni, hanem felfedezni kell! A képzés a rátermett emberről kamatozik igazán.

Örök téma

A jövőbeni eredmények egyik kulcskérdése tehát, hogy miként tudják a különböző helyeken felkutatni, begyakoroltatni, kiképezni a vezetésre termett tehetségeket. A vezetésre alkalmasak körét átmeneti divattól sem függetlenül szokták meghúzni. Van, aki viszont csak az egyetemet végzetteket, és azok közül is a már többkevesebb vezetői gyakorlatot szerzetettek és főként férfiakat vesz számba, ha vezetői utánpótlást keres, holott sok tehetséges jövőbeni vezető megtalálható a munkások, nők, a fiatalok körében. Ezt nem „politikai divatból” kell szem előtt tartani, hiszen ha a jó vezetők kinevezése (megtalálása, képzése) érdem, akkor a tehetségek paragon hagyása — jogi szóhasználatával élve — foglalkozás körében elkövetett társadalmi és egyéni érdeket veszélyeztető cselekedet.

A Békés megyei tanács egyik jelentésében olvasható, hogy kérdőjeleket felvet a tervezett utánpótlásból oldották meg. Viszszanéve ez jó eredmény, előre-nézve kevés. De hogyan lehetne a kádernemű kulcskérdésében, a kiválasztásban, az utánpótlás nevelésében jobb eredményt elérni? Mindenekelőtt úgy, hogy mindenféle vezetői munka elsőrendű feladatának tekintik az utód nevelését. Nem elég a káderneműről akkor vitatkozni, amikor valamelyik testület azt napirendre tűzi, ez állandó téma, legalábbis annak kellene lenni.

Ha ma egy osztály, egy város, egy üzem vezetői beszámolnak a munkájukról, akkor az elintézett ügyiratok számát, a megépített vízvezeték hosszát vagy a süttött kenyér tonnáját és minőségét kéri tőlük számon, azt viszont alig, vagy egyáltalán nem, hogyan is állunk az utódlással? Kényes kérdés — mondják sokan —, mert rögtön azt kérdezi az illető: Miért firtatjátok, le akartok váltani? Ezt megválaszolni, vagy a nyugtalanító kérdésnek már a felmerülését is elkerülni csak nagyon nyílt, nagyon őszinte káderneműre képes.

Példánk helyén és nyilván másutt sem elhatározás kérdése, hogy máttól aztán nagyon őszinték leszünk. Mert mi volt a helyzet hosszú időn át az államigazgatásban? Egyik oldalon nőttek a követelmények, a másik oldalon pedig szökdöstek a mérnökök, orvosok, közigazdászok, vagy már eleve nem is vállalták ezt a munkát, mert csekély volt az elismerése. Békéshez hasonló, iparilag elmaradott megyékben egyébként is hiánycikk a diploma; tiszteletre méltó erőfeszítésekkel sem sikerült például a megyében többet elérni, minthogy az egyetemi és főiskolai végzettséghez kötött tanácsai állásoknak a felében diplomások dolgoznak. Ilyen körülmények között kétszeresen nehéz számon kérni az utódnevelést. Az a nyugdíjtól nem is oly távolálló,

húsz-huszonöt éves tapasztalatú vezető, aki dicséretes erőfeszítéssel, mérhetetlen idegességek közepette, állandó elmaradással küszködve kapaszkodik évfolyamról évfolyamra, hogy bemutatthassa a megkövetelt diplomát, érthetően gőrcsöt kap, ha rákérdezik: hát utódod van-e?

Becsvágy, versengés

Pedig az utódok nevelése a vezetés fontos mércéje, sok türelmet, emberismeretet és nagy önbizalmat kívánó munka. Érthető lenne itt még száz más vezetői tulajdonság felsorolása is, de hogyan kerül ide az önbizalom? Úgy, hogy aki véleményalkotásra, döntésre kész jelöltet nevelget, nem pedig bólogató Jánosokat, annak számítania kell neveitjei ellenvéleményére is. Ezeket állni, a közös érdekre szálával befogni — kölcsönös erőpróba.

Vannak helyek, ahol egyéni szimpátia alapján egyetlen ifjút babusgatnak utódként, és hangoztatják is lépten-nyomon: mi tudjuk a jövővel szembeni kötelességünket. Pedig (évezredes tapasztalat ez még a családi életben is), rendkívüli esetektől eltekintve egy utódnál kisebb az esély a sikerre.

A becsvágy nyelvünkben — a gondolkodásban — kezd holmi nem tetsző, ferde értelmet kapni, pedig alapjában egészséges érzés, a jobbra, többre, szebbre törő ember olyan tulajdonsága, amelynek kamatait a közösség is élvezi. Békés megyében például a vezetői utánpótlásra is gondolva, a korábbinál jóval nagyobb körültekintéssel válogatták a tanácsakadémiára küldött hallgatókat. Ötvennyolc pályázó közül került ki a 13 jelölt, és csupán ennek a csöppes versengésnek az lett az eredménye, hogy a felvételi vizsgán ennek a megyének a hallgatói érték el a legmagasabb pontszámot.

Mivel a tanulás, a továbbképzés minden körben, de különösen a vezetők és leendő vezetők körében mindinkább napi szükséglet, ennek szervezése mindegyik különös gondot kíván. Meg kell tanulniuk az arra illetékeseknek, elsősorban a személyzeti osztályoknak, hogy miként lehet egy hosszabb tanfolyamra kiemelni valakit, majd hogyan kell visszahelyezni a szervezetbe. Meg mindig előfordul, hogy a fél év, két év múlva ilyen-olyan tudással, nagy ambíciókkal visszatérőnek egyszerűen nincs helye, legalábbis új ismeretét kamatoztató helye. Hiányzik a tervszerűség, na meg elvéve kísért a múlt is: az alkalmatlan vezetőt nem leváltják, hanem úgy próbálnak megszabadulni tőle, hogy tanfolyamra küldik, majd csak történik valami, a lényeg, hogy elválasszunk tőlük az íróasztaltól! Mondani sem kell, hogy az effajta gyakorlat idegen a jó személyzeti munkától.

Emelni a mércét

Több mint egy évtizede vált általánossá nálunk a vezetőképzés, s ez kézzelfogható eredményein túl szemléletbeli változással is járt: például ma természetes dolog vezetésstudományról beszélni.

Sarlós István fogadta a szocialista országok népfrentmozgalmainak és szervezeteinek küldöttségeit

Sarlós István, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a Hazafias Népfrent Országos Tanácsának főtájkára kedden a népfrent Belgrád rakparti székházában fogadta a szocialista országokban működő népfrentmozgalmak és -szervezetek második, június 18. és 20. között Budapesten sorra kerülő tanácskozására érkezett bolgár, csehszlovák, kubai, lengyel, mongol, NDK-beli, ro-

Am a tudományosság hangsúlyozása mintha visszaraszott volna a kisebb intézmények, üzemek egyes vezetőit attól, hogy a saját portájukon az utódok neveléséért tegyenek valamit, félnek, hogy nem lesznek elég tudományosak. Anélkül, hogy kisebbiteni akar-nánk e többnemű tudásanyag fontosságát, úgy érezzük, hogy az utódok kiválasztása, első léptei-nek igazítása, „edzése” nem ördögös feladat, inkább vezetői érzék, mint vezetői „diploma” kell hozzá.

Azt, hogy a beosztottak közül kiből van rátermettség a vezetői munkára, rövid idő alatt eldönti a szűkebb környezet is — különben hogyan tudnának brigádvezetőket, politikai és tömegszervezeti vezetőket vagy éppen szövetkezeti elnököket választani? Persze, akiről mi beszélünk, azok többsége mellett még nem álltak ki választással, ám a munkájuk közben alkalmasságuk már így is kiderült. Ezután jöhet több kisebb-nagyobb megbízás, megmérés — például egy tárgyalás levezetése. Ahogyan nő a gyakorlat, úgy lehet a mércét emelni, a befutandó távot növelni. Előbb csak alkalmi helyettesítések, aztán már például az egész nyári szabadságra szóló megbízatás, majd ha minden akadályt sikerrel vett, esetleg állandó helyettesítés (bár ettől kicsit babonából is fáz-nak, mondván: a helyettesekből sohasem lesz főnök).

Titokban, nyíltan?

Van kényesebb, nem világosan értelmezett pontja az itt vázolt folyamatnak. Nevezetesen: megmondjuk, ne mondjuk, vagy helyesebben: mikor mondjuk meg a jelöltnek, hogy mire készüljön?

Sok reményteljes tehetség életében okozott már törést, hogy vezetői rosszul választottak erre a kérdésre. Mert akadnak még mindig, akik a kádernemű nyíltságát félreértve, azt minden pillanatban, minden korlátozás nélkül kívánják érvényesíteni. Pedig fájdalommal, kudarcokkal járhat az a személyzeti politika, amelyik minden próba nélkül, az első lépésnél szükségesnek tartja közölni: rád pedig osztályvezetőként számítnak. Ez a mondat csak akkor hangozhat el, amikor az öt-tíz jelöltből kiválasztották a hármas követelmény szerint a legalkalmasabbat, amikor már előzetesen döntöttek a jövőjéről. Vannak viszont, akik azt vallják, felesleges ezt még a döntés után is elárulni, annál nagyobb lesz az öröm. Csakhogy annál nagyobb lehet a kölcsönös csalódás is, ha a vezetésre kész ifjú közben veszi a kalapját, mert a sok „edzésbe” belefáradt, mert nem lát semmi reményt arra, hogy az „első csapatban” bizonyíthasson.

A közmondást variálva azt is mondhatjuk: mutasd meg az utódod, megmondom milyen vezető vagy. Különösen érvényes ez a demokratizmus mind szélesebb körű kibontakozásának, érvényesülésének az idején.

Pünkösti Árpád

Hadiipari konkurenciaharc

Tábornok, autóbusz, vadászgép...

A párizsi járókelő elejtett pár papírlapot az úttesten és néhány furcsa-tétova mozdulatot tett. Látania kellett a közeledő 27-es autóbust, mégsem lépett vissza az úttestre, egy szemtanúra olyan benyomást tett, mint aki öngyilkosságra készül. Aztán csikorgott a busz fékje: útódés.

Paul Stehlin egyébként nem volt habozó, tétova típus. Nyugalmasított repülő tábornok, 1963 szeptemberéig a francia légierő vezérkari főnöke. Ő volt az a generális, akinek neve akkor fonódott össze az évszázad hadi megrendeléséért folyó öldöklő küzdelemmel, amikor a küzdelem „célegyenesében” már csak egy francia és két amerikai cég maradt. (Az amerikai General Dynamics, az ugyancsak amerikai Northrop és a francia Dassault versengett azért, melyikük repülőgépét választja négy nyugat-európai NATO-ország a Starfighter típusból álló, kislejtésesre kerülő géppark felállítására: már az első menetben mintegy 350 repülőgép, több mint 2 milliárd dollár volt a közvetlen tét, miközben nyilvánvaló volt, hogy a távlati, közvetett tét ennél sokkal nagyobb.)

Levél évi 7500 dollárért

1974 őszén nyilvánosságra került: Paul Stehlin levelet írt Giscard államelnöknek, s ebben kimutatja: a Mirage, a francia variáns, vitathatatlanul gyengébb minőségű, mint amerikai versenytársai. A levélről óriási csapást mért a Mirage presztízse, s e presztízvesztés előre vetítette a várható döntés irányát.

Hogy Paul Stehlin meggyőződéses NATO-párti személyiség volt, aki ellenezte országát távozását az észak-atlanti katonai akolból — nyílt titok. Tevékenysége egybeesett bizonyos NATO-körök nyomásával, amelyek félreérthetetlenül kifejezésre juttatták: Párizs eddigi újraközeledése a NATO katonai szervezetéhez nem elegendő, de megkaphatja az üzletet, ha visszatér a szervezet katonai struktúrájába. Amikor ez a nyomás eredménytelenné bizonyult: akkor jelent meg a lapok hasábjain az államelnökhöz intézett „feljelentés” a Mirage ellen.

Néhány nappal ezelőtt érdekes dokumentum látott napvilágot az amerikai törvényhozás egyik vizsgálóbizottságában. Ebből kiderült, hogy Stehlin tábornok, akinek kapcsolata az amerikai repülőgépiparral már régebben ismertek voltak, közvetlen azután, hogy távozott vezérkari főnökként posztjáról, a Northrop-társaság szolgálatába állt. Először évenként 5000 dollárt kapott, majd 6000-re emelték fel „konzultánsi” fizetését, amikor pedig azt a bizonyos levelet megírta, már évi 7500 dollár volt a fizetése. Mindössze órákkal az új adatok nyilvánosságra kerülése után, még mielőtt a tábornok válaszolhatott volna, megtörtént a különös baleset, s már az első orvosi közlemény hangoztatta: állapota olyan súlyos, hogy hetekig nem fog tudni a vádakra válaszolni.

Az orrát a farától

Az ügyek hátterében kettős küzdelem érzékelhető: az amerikai hadiiparon belüli vetélkedés és az amerikai és a nyugat-európai hadiipar harca.

Az elsőről: az események különös ironiája, hogy bár Stehlin a Northrop-társaság szoldjában állt, a négy nyugat-európai NATO-ország megrendelését a másik amerikai vállalat kapta. Ebben nagy szerepe volt a Pentagon előzetes döntésének, amely hatszázötven General Dynamics F-16 gép megrendelésére vonatkozott és nyilvánvalóan befolyásolta az érintett nyugat-európai országok hadügyi vezető köreit. Emellett a jelek szerint az amerikai kongresszus illetékes vizsgálóbizottságához, amely a közvélemény nyomása alatt működik, a Northrop-éget kompromittáló adatok sorát sikerült eljuttatni — és szellőztetni.

A Stehlin-ügy mellett kiderült, hogy bizonyos *Kezmit Roosevelt* — Theodore Roosevelt elnök dédunokája — 75 000 dollárt kapott a cégtől, hogy az amerikai hadügyi és külügyminisztériumban és bizonyos közel-keleti kormányoknál közbenjárjon a cég gyártmányai érdekében. Közel-keleti befolyása a történelmi név viselőjének bőségesen volt: még a CIA tisztjeként ő irányította a Moszkdiki eltávolítására irányuló műveletet 1953-ban. Bébizonyosodott az is, hogy a Northrop emberei két szaúd-arábiai légitábornokot 450 000(!) dollárral vesztegettek meg (a közvetítő közel állt a meggyilkolt uralkodóhoz), egy teheráni főtisztviselőnek 4500, egy indonéziai politikusnak 15 000 dollár értékű ajándékot vásároltak. Az NSZK megpuhítására a cég ügyvédet alkalmazott, aki saját bevallása szerint a repülőgép orrát a farától nem könnyen tudja megkülönböztetni, viszont igen jó kapcsolatai vannak diplomáciai körökben.

Repülő koporsók gyára

Mint látható, a Northrop konkurrenciával nem dolgoztak rosszul és olyan mennyiségű szemetet kapartak össze, amelyet nehéz „a szőnyeg alá seperi”. A General Dynamics csillaga emelkedőben van. Ez a korporáció, amely az FB-111 középhatósugarú stratégiai bombázót és az F-111 taktikai vadászgépet gyártja (az utóbival annyi baleset történt, hogy szakmai körökben a kislejtésesre kerülő Starfighterhez hasonlóan repülő koporsónak nevezték el), ragyogó kapcsolatokkal rendelkezik. Amikor Ford elnök a NATO ülésszakára Brüsszelbe érkezett, első tárgyalópartnerre Tindemans belga kormányfő volt, s az első érintett kérdés: a még függőben maradt belga döntés. (Addigra Hollandia, Norvégia és Dánia már elvben az F-16 mellett döntött és elhatározását Brüsszel végső szavától tette függővé.) És noha Párizs is elnöki szinten lépett pártára a Mirage mellett (Giscard: „ha nem a Mirage-t választják, ez az egységes Európa megkérdőjelezése”), az amerikai nyomás bizonyult meghatározó erőnek.

Az Egyesült Államok egyébként azzal édesítette meg a keserű pasztillát, hogy hadserege számára „viszontszolgáltatást” az érintett nyugat-európai országokból eszközöl megrendeléseket: Schlesinger egyebek közt 16 000 belga géppuska vásárlását is megígérte. Az édes más a keserű pirulán azonban nagyon vékony. Polgári közgazdászok mondták el Brüsszelben e sorok írójának: a pótlólagos amerikai katonai megrendelések — amelyek részben a készülő repülőgépek összeszerelésére, alkatrészekre vonatkoznak — maximum *négy-öt* ezer munkánknak juttatnak kenyeret. Ha viszont azt a mintegy 30 milliárd belga frankot, amelyet az amerikai gép vásárlására fordítanak, az országon belül használnák fel, legalább 30 000 munkanélkülinek lehetne elhelyezkedést adni. Más szóval: bármelyik korporáció a nyertes a konkurenciaharcban, az igazi vesztesek azok a néptömegek, amelyek mindenféle értelemben megfizetik az árat.

A kódszavak mögött

Az évszázad fegyverüzletének konkrét kimenetele a maga módján mindenesetre azt tanúsítja, hogy az 1975-ös NATO-ülések katonai kódszavai — „a szabványosítás” és az „egységesítés” — mögött ott áll az amerikai hadiiparnak, mindenekelőtt a repülőgépgyártásnak az a szándéka, hogy végérvényesen a második helyre szorítsa Nyugat-Európát. A menet vége azonban nem jelzi a mérkőzés végét — a nyugat-európai cégek közös vállalkozási kedve növekszik, a versengés folytatódik.

Vajda Péter

A nők gazdasági, társadalmi, politikai egyenjogúságáért

Újságírók nemzetközi szemináriuma Budapestén

A nők nemzetközi éve alkalmából Budapestén, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének székházában tanácskoztak június 15-től tízenhet ország nő- és családi lapjainak 30 munkatársa. A MUOSZ kezdeményezésére, az UNESCO és a női és családi sajtó munkatársai nemzetközi szervezetének (AIJPF) közös rendezésében megvitaták, hogy a nők gazdasági, társadalmi, politikai egyenjogúságáért folytatott küzdelem miként tükröződik a sajtóban.

A nemzetközi szeminárium résztvevői a világ haladó újságíróihoz intézett felhívásban, s a Mexikóvárosban ülésező nők világkonferenciájához intézett táviratban kéri, hogy mozdítsák elő a férfiak és nők egyenjogúságát, a lapok tendenzesen foglalkozzanak a nők millióinak élet- és munkakörülményeivel, a gyermekneveléssel, a társadalom és a család kapcsolatával. A nők októberben Berlinben sorra kerülő világkongresszusához írt levélben pedig segítségüket ajánlották fel a Nemzetközi Demokratikus Nőszövetségnek, ahhoz a harchoz, amelyet világmeletekben folytat.

A vendégek a június 20-ig hátralevő napokban megismerkednek a magyar nők gazdasági, társadalmi helyzetével, élet- és munkakörülményeivel, az érdeklükben hozott szociális intézkedésekkel.

A Magyar Nők Országos Tanácsának elnöksége kedde este fogadást adott a női és családi sajtó munkatársai nemzetközi szervezete tagjai tiszteletére.

A fogadáson megjelent Joel Blocker, az UNESCO tájékoztatói irodájának igazgatója, a nemzetközi szeminárium elnöke, *Mila Contini*, az AIJPF elnöke, *Jacqueline Chabaud*, az AIJPF főtáskára, valamint *Komját Irén*, a MUOSZ alelnöke, a nők nemzetközi éve magyar bizottságának tagja, a nemzetközi szeminárium magyar fővédnöke. A vendégeket *Dussek Lajosné*, az MNOT alelnöke köszöntötte.

AKTIVISTÁK SEREGE

Felnőtt lakosságunk eleget tett állampolgári kötelességének, szavazott. Ezzel lezárult az egész országot átfogó választási kampány, amely másfél hónapja kezdődött. E fontos, az egész társadalmat megmozgató eseménysor végén feltétlen elismerés illeti annak a több mint százezer embernek az önzetlenségét, akik fáradságos munkáját, akik tevékeny és közvetlen szervezői voltak a sikernek, s akik a választások zavartalan előkészítéséért azok törvényes lebonyolításáért igen sokat dolgoztak.

Találkoztam valakivel, aki vasárnap, a szavazás napján, hajnali negykor kelt és éjfélkor még nem került ágyba, a szavazás technikai részleteire vigyázott, nehogy fennakadás legyen. Tudok másvalakiről, aki ugyancsak hajnalban fogott aznap munkájához, és késő éjszaka tért csak haza, mint a kirendelt tanács választási feladatainak a segítője; közben még enni is alig tudott. Sem az előbbi, sem az utóbbi nem hivatásszerűen végzett a dolgot, hanem úgy, ahogy társadalmi alapon vesznek részt száz- és százazrek mások és máshol az államélet mindennapjaiban.

Mind gyakrabban esik szó arról, hogy a tömegeket még inkább be kell vonni a közvetlen állami munkába, ezáltal is erősítve annak demokratikus vonásait, ily módon is mélyítve a szocialista demokratizmust. A tanácsok tagjainak 70 ezres serege talán a legjobb példa a tömegek közvetlen részvételére az állami tevékenységben. A tanácsok és a velük együtt dolgozó aktivisták közül is sokakat ott lehetett látni az utóbbi másfél hónapban, amint a választói névjegyzékeket állították össze, összeírók voltak, aglaltak, szerveztek és végrehajtottak. További 70 ezer ember a különböző választási elnökségek, szavazatszedő bizottságok tagjaként dolgozott; ugyancsak társadalmi alapon, hogy vasárnap eredményesen záruljon az országgyűlési képviselők megválasztása. Am ne feledkezzünk meg azokról a tíz- és tízezeresről — kommunistákról és pártönkivüliekről —, akik a pártbizottságok

és népfrentbizoitságok megbízásából közreműködtek a majdnem 900 jelölő gyűlés, majd az ország legkülönbözőbb vidékein tartott száz és száz választási gyűlés lebonyolításában.

Az említett két személyes példához hasonlóan mindenki tudna mondani. Valamennyien láthatuk munkában a szavazatszedő bizottságok tagjait, amint vasárnap a választási körzetben se-renykedtek vagy éppen beteg lakására siettek, miközben mi, voksunkat leadva, esetleg kirándulni indultunk. S ha felidézzük a tavaszi hónapokat, amikor több külön-külön is roppant fontos politikai akció napi feladatait kellett elvégezniük társadalmunk leg-öntudatosabb, legállozatkészebb tagjainak, kommunistáknak és a nép ügyéért önzetlen áldozatra kész pártion kívül állampolgároknak, még inkább értékeljük azt a munkát, amit részben ugyanők, meg újonnan bekapcsolódók a választási kampányban folytattak. Valamennyien önként, közösségi felelősségérzetből vállalták a különböző választási tiszteket, s éppen ez a társadalmi vonás ad erkölcsi rangot munkájuknak. Méltán feltételezhetjük, hogy államéletünkben ezután is ott láthatjuk majd őket, mint aktív segítők, a tömegek véleményének, észrevételeinek, javaslatainak a tolmácsolói. Azok között, akik — hogy csupán az állami feladatokban közvetlenül segédkezőket említsük — eddig is mint tanácsok és népi ellenőrök, a társadalombiztosítás aktivistái és önkéntes rendőrök, a városfejlesztés önzetlen segítői és népi ülnökök, a kereskedelem, a helyiipar, a gyámügy, a szociálpolitika, a kultúra vagy a közoktatás szerteágazó területén segédkező társadalmi munkások tevékenkedtek ebben a milliós seregben.

Felsorolhatatlanul sok az a terület, ahol társadalmi segítséggel látja el feladatait a szocialista állam. Ezért is tulajdoníthatunk oly nagy jelentőséget annak, hogy nemcsak a milliós szavazata, hanem a tömegek cselekvő részvétele is hozzájárult legfőbb államhatalmi testületünk újjáválasztásához.

Szabó László

Hogyan lehet kifizető a tejtermelés?

ÚJ TEHÉNÉSZETI TELEP SÁRVÁROTT

Kopár, kiszáradt legelő, rajta sovány jóság — ez a hagyományos kép, amely festők ecsetjén, írók riportjaiban is megelevenedett. Amit a dunántúli lankákon, a Rába menti területeken mostanában látni, az merőben ellentétes ezzel: kötésig erő, harsogóan zöld fűben jól tartott tehének legelésznek. Sajnos a csordák elég kicsinyek: esztendőről esztendőre csökken a háztáji szarvasmarha- és tehénállomány. A nagyüzemek tejtermelő tehenészetének tehenédszámát — lévén a takarmányozás technológiája más — nem járnak legelőre. A növendék azonban kint van.

— Az üszöket mi is legelőn tartjuk — mondja *Steirics Pál*, a *Sárvári Állami Gazdaság* főállattenyésztője. — Ez a legolcsóbb takarmányozás ilyenkor, s a mozgás is kell a jószágoknak.

A látvány igazolja a főállattenyésztőt. Számtalaj szomszédságában százával legelnek a növendékmehrhák.

— Sok az ellés előtt álló jószágunk — említi a főállattenyésztő —, mert új tehénészeti telepet építünk, s azt szeretnénk minél rövidebb idő alatt betelepíteni.

Az állattenyésztés vezet

S ami Szitajamajorban fogadja a látogatót, az valóban megragadó. Olyan tehénészeti és növendéknevelő telep épült itt, a már meglevő nagyüzemi sertéstelep szomszédságában, ami ma még bizony ritkaságnak számít mezőgazdaságunkban. Pedig hát a legutóbbi másfél évtized során, a szocialista átszervezés befejezése óta sok, nemzetközi mércével mérve is nagyszerű létesítmény épült.

Ezzel a két új teleppel — a tehénészettel és az üszőnevelővel — a korszerűsítés jelentős állomáshoz érkezik a sárvári gazdaság, s ráadásul olyan termelési ágazatban, amely a gazdaságnak is, a népgazdaságnak is jelentős. A szarvasmarha-tenyésztés népgazdasági jelentősége már régi téma, a gazdaságon belüli jelentőségéről azonban sokan és sokat vitáztak az utóbbi évtizedekben. A szarvasmarha-tenyésztéssel, a tejtermelő tehenészet fejlesztésével nem túl szívesen foglalkoztak nagyüzemeink. A telepépítésre még csak vállalkoztak, de a magas színvonalú üzemeltetés már csak kevés helyen volt igazán szívügye a vezetőknek. Az ilyen helyzet oka sok egyéb mellett a gazdaságosságban is keresendő. A tej felvásárlási árának emelése után változott a gazdaságosság, lassan talán változik a szarvasmarha-tenyésztéssel kapcsolatos gazdaságon belüli megítélés is. Sárváron mindenesetre már változott.

— Mi már régen törekszünk arra, hogy az állattenyésztést fejlesszük — beszél a termelési szekeret alakulásáról *Kozó Ferenc* igazgató. — Megmutatkozik ez a két nagy ágazat, az állattenyésztés és a növénytermelés termelési értékének alakulásán is. 1971-ben a növénytermelés 60 millió, az állattenyésztés 73 millió forint halmozott termelési értéket mutatott a mérlegben. Tavaly a növénytermelés 94 millióval, az állattenyésztés pedig 131 millió forinttal szerepelt.

Az állattenyésztés fejlesztésének hatása meglátszik az árutermelésben. A Sárvári Állami Gazdaság nem művel túl nagy terü-

letet. Szántói a hétezer hektárt sem érik el. Talajaik minőségével sem dicsekedhetnek — sok a kavicsos, sekély termőrétegű földjük. Hízott sertésből azért évente mintegy 25 ezer értékesítenek, tejből pedig tavaly 3,7 millió litert adtak el. Az idei tervük szerint 4,7 millió liter tej kerül ki tehénészetükből. Olyan nagy tételek ezek, amelyek már figyelemre méltóak egy-egy népesebb körzet ellátásában is.

Szakosított telep
1200 tehénnek

— Az új tehénészeti telep segíti már az idén a tejtermelést? — kérdésemre az igazgató mondja:

— Az eredeti terv szerint a jövő esztendő nyarán kellene kész lennie az új 1200-as telepnek. Sikerült azonban rövidíteni az építés idejét, s ha minden jól megy, akkor az idén augusztus 20-án megtörténhet az átadás.

Jelenleg a tejházban egy nyolc- és egy tízezer literes hűtőtartály szerelésén dolgoznak. A fejőterem két berendezése már készen van — mindegyikbe húsz-húsz tehén állítható egyszerre fejéshoz. Az istálló, amelyekben kötetlenül tartják a jószágot, tető alatt vannak. Egy-egy épületben kétszáz-kétszáz tehén talál helyet. Két épület között etetőút, amelyről a takarmányoskocsiról a jászolba juttatják az abrakkal kevert silót.

A telepen 19-en dolgoznak — szakelők, borjűgondozók, fejők, takarmányadagolók — a tehének, a borjak (a borjak 70 napig lesznek a telepen) körül. Kis hányada kell tehát az úgynevezett ha-

Megkezdődött a XIV. közgazdász-vándorgyűlés Szolnokon

Faluvégi Lajos pénzügyminiszter előadása

Kedden Szolnokon dr. Csikós Nagy Béla államtitkár, a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke vezetésével megkezdte háromnapos munkáját a XIV. közgazdász-vándorgyűlés. A nyitó ülés elnökségében helyet foglalt Huzsár István, a Minisztertanács elnökhelyettese, dr. Faluvégi Lajos pénzügyminiszter, dr. Gergely István, a Szolnok megyei pártbizottság első titkára, az ülés társelnöke, valamint politikai, gazdasági és társadalmi életünk több más vezető képviselője. A vendéglátó város nevében Sándor László, a városi pártbizottság első titkára köszöntötte a vándorgyűlés több mint hatszáz résztvevőjét. A tanácskozás központi előadását dr. Faluvégi Lajos tartotta *Gazdasági fejlettség, gazdasági szerkezet, a külgazdaság új jelenségei* címmel.

Előadásában a többi között hangsúlyozta: — A közgazdászokat régóta és állandóan foglalkoztatja a gazdasági szerkezet kérdése, de ez most két okból is időszerű. Az egyik ok: a világgazdaság új jelenségei, amelyek nemegyszer módosítják a gazdaság szerkezetétől eddig kialakított értékrendet is — a másik ok: most dolgozzuk ki a hosszú távú fejlesztés fő irányait 15 évre, s ennek kulcskérdése a kívánatos gazdasági szerkezet és a hozzávezető út meghatározása.

A változások kedvező irányú befolyásolása hosszú távú, állandó feladat, amelynek megvalósulását elsősorban a népgazdasági tervezés keretében kell biztosítani.

Elutazott az NSZEP pártmunkásküldöttsége

Kedden hazautazott a Német Szocialista Egységpart Központi Bizottságának pártmunkásküldöttsége, amely az MSZMP KB meghívására Hubert Egemannnak, az NSZEP KB osztályvezetőjének vezetésével június 9. és 17. között, látogatást tett hazánkban. A küldöttséget fogadta Németh

tani. Ezek közül a legfontosabb az energiahelyzet javításán kívül az, hogy a kiviteli áruszerkezet előnyös változtatása végett elősegítsük egyes főbb termékek gyors és nagyarányú fejlesztését, különösen azokban a feldolgozó ágazatokban, ahol a korszerű technika, magas színvonalú műszaki-szellemi háttérrel párosulhat. A szocialista országokkal pedig még több olyan nemzetközi megállapodást kell kötni, amelyek megalapozzák a kölcsönösen előnyös termelészakszorosodást — hangsúlyozta dr. Faluvégi Lajos.

A plenáris ülésen felszólalt Huzsár István, aki egyebek között arról szólt: a közgazdászok körében immár hagyomány, hogy napirendre tűzik a szocialista építési időszerű kérdéseit. A jelenlegi vándorgyűlés témája: a gazdasági szerkezet átalakítása, gazdasági életünk elemzése — kiemelt központi feladat.

A vándorgyűlés délután három szekcióban folytatta munkáját. A gazdasági szerkezet fejlesztésével szemben támasztott gazdaságpolitikai követelményeket tárgyaló szekcióülés dr. Bognár József, a Magyar Tudományos Akadémia Világgazdasági Kutató Intézetének igazgatója, az iparpolitika és iparszerkezeti szekció dr. Trethony Ferenc pénzügyminiszter-helyettes, a mezőgazdasági és feldolgozóipari szekció dr. Romány Pál, az MSZMP Központi Bizottsága osztályvezetője elnökletével tárgyalja a vándorgyűlés központi témáját. (MTI)

Károly, a Politikai Bizottság tagja, a Központi Bizottság titkára. A delegációt a Feriegyi repülőtérre Párdi Imre, a KB tagja, a KB osztályvezetője búcsúztatta. Jelen volt Günter Pätzolt, az NDK budapesti nagykövetségének tanácsosa.

gyománys telepek tejtermelői tehenészetekben, borjúnevelőiben szokásos munkáslétszámának.

Mennyibe kerül mindez? A válasz: 105 millió forintba. A terv szerint 93 millióból el kellett volna készíteni, de az anyagár-emelkedések drágították a telepet.

A 105 millió forint nagy summa, de benne van az ezer főre helyes növendékevelő is, s ezen felül a lucernalisztüzem, s még néhány olyan létesítmény, amit egyébként nem számítottak a tehenészeti telep vagy növendékevelő beruházásaihoz. E nélkül egy tehénre a férőhely 54 ezer, egy növendékre pedig 19 ezer forintba kerül. Ez is nagy pénz, de tudva azt, hogy már az utóbbi években is épültek tehenészeti telepek, amelyeken 60–70 ezer forint „takart be” egy tehénférőhelyet, megkérdeztem: hogyan sikerül ennyiből kijönni? Az igazgató szavai szerint az okok a következők:

— A telepeket saját rezsiiben építjük, különböző építővállalatok segítségével. Ezenkívül igyekezünk mindent egyszerűen megoldani. A szellőztetés rendszere olyan, hogy nem kell ventilátor. Az egyedi fekvőboxokba nem gumiszőnyeget teszünk, s más költséges megoldással sem kísérletezünk, hanem nyerstégelát rakunk le, s arra szecska kerül. A takarmányozást a tehenészeti telepen kettő, a növendékevelő telepen egy kiosztó kocsi elintézi, amely miután felvette a silót s az abrakot, menet közben összekeveri. Nínesnek tehát költséges és sok műszaki hibát magukban hordó takarmányzállító szalagok. Az istállókhöz a kifutók mögött nem takarmánytoronyok, hanem a sokkal olcsóbb falközi silók épültek.

Ezzel együtt a telep — vagy talán éppen ezért — praktikusabbnak, jobbnak ígérkezik sok más költségesebb megoldásnál. S

a fő értékét ez adja. Bár még nem készült el, látogatója már annyi van, hogy nem győzik fogadni az érdeklődőket. Egy társ-gazdaság, a Mezőfalvi AG hasonló telep építésére vállalkozott. Bizonyos, hogy az üzemeltetés közben kiderülnek majd apróbb hibák, de már-már megállapítható: az új sárvári tehenészeti telep nagyon sikeresnek ígérkezik.

A beruházásokkal kapcsolatos kérdések között mindig szerepel: mikor, mennyi idő alatt térül meg? Mi erre a válasz Sárváron? Itt sok más gazdasággal szemben van egy nagy előny: jó a tejhozam. Ennek pedig érthető módon sok köze van a tehenészeti telepre fordított beruházás megtérüléséhez.

Hogyan térül meg?

Az idén öt hónap alatt 1123 tehenük 2 millió 147 ezer liter tejet adott. Egy tehénre számítva a termelés felül van az 1900 literen. Ebből bizony az év végére jóval több mint négyezer literes tehenenkénti tejtermelés lesz. (Az országos átlag sajnos elég messze alatta van a háromezer liternek is.)

Sárvárott három szarvasmarhafajta található. Van magyar tarka, európai lapály és holstein-friz. Az előbbi kettő régebbi, a holstein-friz új fajta náluk. Hogy melyik mit tud? Tavaly a magyar tarka tehenenként 3210, az európai lapály 4277 liter tejet adott. A holstein-friz után 6134 literes termelést számoltak. De ez valóban csak számítás, hiszen ez az állomány csak év közben ellett s kezdett tejelni. Naptári évre számítva, s az idei első öt hónap termelése alapján a holstein-friztől tehenenként 5500 liter körüli tejhozamot várnak.

Hogy miért érdekesek ezek az adatok? Tavaly a 669 magyar tarka tehén 194 ezer forint nyereséget, a 292 európai lapály pedig mástól millió forint nyere-

rendhagyó tanácselnöki értekezlet volt kedden a fővárosban. A huszonkét kerület vezetői — Szépvölgyi Zoltánnak, a fővárosi tanács elnökének vezetésével — megtekintették a főváros negyedik ötéves beruházási tervében szereplő legfontosabb létesítményeket. Egyebek között ellátogattak az ország legnagyobb és legkorszerűbb bevásárlóközpontjába, amelyet a Batthyány téri vásárcsarnok csaknem 80 millió forintos átalakításával alakítottak ki az építők.

Július 10-én nyit a Batthyány téri bevásárlóközpont

Dr. Antal József, a Budapesti Közért Vállalat igazgatója fogadta a tájékozódó látogatás résztvevőit. Elmondotta, hogy a korszerű áruház egyike a negyedik és az azt követő ötéves tervek kereskedelemfejlesztési koncepciója alapján megvalósuló fővárosi bevásárlóközpont-hálózatnak. A csarnok megőrizte ipartörténelmi érdekesség jellegét, külalakját, amely jól illeszkedik a budai városnegyed hangulatába. Belsejében viszont a legkorszerűbb áruház táru-l a látogató elé. Itt megvásárolható lesz újszólván mindaz, amit az országban az élelmiszer-kereskedelemből kinnál. Több mint 30 millió forintos árukészlettel nyitnak július 10-én. Az árumozgató konténerek és rakodólapok segítségével szervezték meg, a vásárlók mozgólépcsőkön érkeznek az eladótérre. Itt lesz az ország legnagyobb, több mint négy és fél ezer négyzetméter alapterületű élelmiszerboltja, ahol korszerű, 10 méteres polcokról, 40 hűtőpult-ról, önkiszolgáló rendszerben választják ki és vásárolókocsikkal szállítják a vevők a kívánt árut. A boltban légkondicionálás, klímaberendezés működik, vezérlő-fülke gondoskodik az áru „betáplálásáról”, a pultok kiszolgálásáról. Ide 250 eladót várnak.

seget hozott. A tehenenkénti 3000 literes tejtermelés tehát csak a költségeket fedezi, nyereséget nem vagy alig hoz. A négyezer literen felüli tehenenkénti tejtermelés már szépen jövedelmezett. A holstein-friz 5000 literen felüli teje nemcsak reményt nyújt arra, hogy megtérül a tehenészeti telep beruházása, hanem bizonyossá is teszi a megtérülést. Az igaz, hogy a holstein-friz jóval drágább, mint a magyar tarka, s ez a többletköltség lassítja a megtérülést. De egyszer el kell kezdeni a hazai tenyésztést, a holstein-friz szaporítását a tejtermelő tehenészetekben. S azért, hogy a magyar tarka tejtermelése javuljon, terveik szerint ezt az állományt is keresztezik a holstein-frizzel.

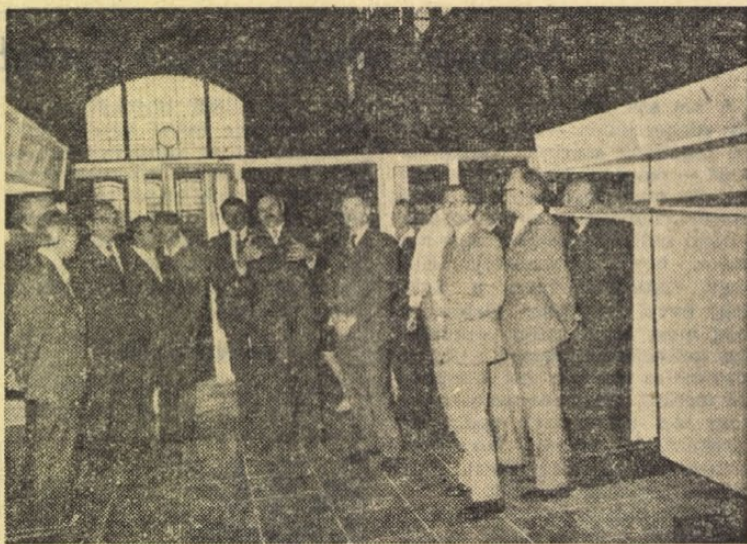
A sárváriak, akik egymás után háromszor nyerték el a *Kiváló vállalat* címet, jövőre — az eredeti építés befejezésének idejére — feltöltik az új telepet. A tehenállományt folyamatosan növelik. Két-három év múlva már 1700 tehenet tartanak, s mintegy nyolc és fél millió liter tejet termelnek. Ez a jövő. Most pedig arra törekcsenek, hogy minden létező helyet kihasználjanak. A régi épületbe, amelyből a jóság kimegy — a dűledező, vályogból épült istállók kivételével — csirke kerül. Csirke van az előző évtizedben épült istállók padlásán is.

Kell a korszerű, de a régi sem maradhat paragon, míg egyáltalán hasznosítható. Oriási összegeket igényel a nagyüzemi szarvasmarha-tenyésztés, a tehenészeti telepek építése. Erre az erő csak akkor futja, ha a termelés minden más lehetőségét is eredményesen hasznosítjuk. Akkor is csak fokozatosan, esztendőnk hosszú során át. Nemcsak a nagy beruházás ésszerű megvalósítása, hasznosításának gondos előkészítése, hanem ez is tanulság Sárvárott.

Almási István

RENDRHAGYÓ TANÁCSSELNÖKI ÉRTEKEZLET

Hol tartanak a budapesti nagyberuházások?

A Batthyány téri épülő vásárcsarnokban.

(Tóth István felvétele — MTI Fotó.)

A tanácselnöki értekezlet résztvevői ezután az óbudai bevásárlóközpontba látogattak. A több mint 280 millió forintos költséggel épülő létesítmény előreláthatóan az év végére épül fel. Sallai Mihály, a Fővárosi Beruházási Vállalat igazgatója és Kozma Sándor építészvezető elmondotta, hogy a négyemeletes, mintegy 20 ezer négyzetméter alapterületű bevásárlóközpontban centrum áruház, nagyméretű ABC-áruház, 14 szaküzlet, ruhatisztító szalon, fotóműterem, Gelka- és óra-ékszer-műhely, valamint fodrászüzlet és posta is nyílik majd. A hatalmas létesítményben az építők már a szakipari munkáknál tartanak. Sallai Mihály a főváros vezetőinek segítségét kérte az építésben közreműködő vállalatok — a Cső-szer, a Fém-munkás és az Országos Szakipari Vállalat — tevékenységének összehangolásában és munkatempójának meggyorsításában. Ugyanis még százmillió forintot kell „elköltetni” ahhoz, hogy az áruház berendezésre készen álljon.

Ezután a látogatók az úpalotai lakótelepen nemrég üzembe helyezett kenyérgyárat keresték fel. A főváros új sütőüzemében automata gépsorokon — szinte emberi kéz érintése nélkül — naponta 250 ezer jó minőségű zsemle és kiflit készítenek a gyár dolgozói, egy-egy vonalon óránként 16 500-at, háromszor annyit, mint amennyit a fővárosi hágyománysan felszerelt pékségekben ugyanennyi sütőipari szakmunkás előállít.

Újpalotán az idén még 900 lakás készül el

A kenyérgyár megtekintése után rövid kórséta következett az újpalotai lakótelepen, melynek építése öt esztendője kezdődött. Azóta itt több mint 11 ezer új lakásba költöztek be a lakók, s a tervek szerint az idén még több mint 900 lakást adnak át. Az öt-milliárd forint költséggel létrehozott, 48 ezer budapestinek otthonát adó városrészben még épülnek a kereskedelmi és szolgáltató létesítmények, még nem készült el több park — amit Szépvölgyi Zoltán szóvá is tett a kórséta során —, de öröndetes, hogy a lakásokkal egyidőben felépült 110 tantee-rem, 1166 óvodai férőhely, s még ebben az esztendőben újabb 300 óvodai, illetve 100 bölcsődei helyet adnak át. S hozzá kell tenni, hogy bár kevesebb kereskedelmi létesítmény épült a tervezettnél, mégis az újpalotaiak az alapvető

élelmiszerekből és iparcikkekkel megfelelő kínálatot találnak.

A városnéző munkaértekezlet utolsó állomása a Füredi úti lakótelepen felépült könnyűszerkezetes iskola volt. Budapest első könnyűszerkezetes eljárásal épített iskolája drágább volt, mint a hagyományos építettek. Azért szerepelt mégis a programban, mert a fővárosban a következő ötéves tervben csaknem 40 ezerrel több általános iskolai tanuló elhelyezéséről kell gondoskodni, mint tavaly. A következő években tehát sok új iskolát kell építeni, és főként gyorsan. A Füredi úti lakótelep kényelmes, szép és korszerű iskolája, ahol jövőre több mint ezer gyermek tanul, csakugyan gyorsan épült fel, étte-remmel, konyhával, megosztható tornateremmel, napközis tantermekkel, a mai oktatási követelményeknek megfelelően.

Szépvölgyi Zoltán nyilatkozata

A rendhagyó elnöki értekezlet végén Szépvölgyi Zoltán így összegezte a tapasztalatokat: — Olyan folyamatban levő, s már befejezett építkezéseket, illetve létesítményeket kerestünk fel, ahol nemcsak egy-egy kerület kereskedelmi-szolgáltatási ellátását biztosították, vagy amelyek nem kifejezetten egy lakótelep oktatási vagy üzemi létesítményei, hanem olyanokat, melyek ennél jóval nagyobb vonzáskörzetűek, és sok ezer ember, más kerületek, városrészek gondjain is enyhíthetnek.

Ez a látogatás, úgy-vélem, hasznos volt, hisz a kerületi tanácsok vezetői számára ötleteket adott, tapasztalatokat nyújtott. Most, a negyedik ötéves terv befejezése előtt fél esztendővel fontosnak tartottuk, hogy a kerületi tanácsok vezetői is áttekintést nyerjenek még befejezés előtt álló nagyberuházásaink helyzetéről. Ami a folyamatban levő ötéves terv teljesítését illeti, optimisták vagyunk, s reméljük, hogy célkitűzéseink teljesülnek, néhány területen túl is teljesülnek, így például a gyermekintézmények hálózatának bővítésében. Más helyütt, például a kereskedelembe lemaradással számolunk. Úgy látjuk, hogy 4500 négyzetméterrel kevesebb kereskedelmi létesítmény valósulhat meg, mint amit terveztünk, de ebben az esztendőben így is háromszor annyit építünk és adunk át a főváros lakosságának, mint tavaly.

D. K.

A Szovjetunióba utazott a Legfelsőbb Bíróság küldöttsége

A Legfelsőbb Bíróság küldöttsége a Szovjetunió Legfelsőbb Bírósága elnöke, L. N. Szmirnov meghívására dr. Szakács Ödön elnök vezetésével kedden Moszkvába utazott. Az egyhetes látogatás során tanulmányozzák az ottani legfelsőbb bíróság elvi irányító tevékenységét, a bíróságok mun-

káját, és kicserélik tapasztalataikat. A delegációt a Feriegyi repülőtérre dr. Gellért György, a Legfelsőbb Bíróság elnökének helyettese búcsúztatta. Jelen volt a búcsúztatásnál a Szovjetunió budapesti nagykövetsége és a Külügyminisztérium képviselője.

Szabó L. István jamaicai riportsorozata

KARIB-TENGERI KÉRDŐJELEK

1. Nemzet, amely rabszolgaságban született

A kis szállodánkban a nyilvános sörkertjében — avagy jamaicai fogalmak szerint „rumkertjében” — összeakadtam egy emberrel, aki már legalább az ötödik rumpunchot itta és ebben az állapotban hallgatóságot keresett magának, hogy elpanaszolja élete nagy fájdalmát. Igaz, a dolog négy évvel régebben történt, de még most sem tudja elfeledni. Egy kollégámmal éppen a bauxit-kitermelés vidékén tett látogatásról tértünk vissza és panaszkodtunk, hogy ég az arcunk, pedig hát így kezeztünk minél kevesebbet tartózkodni a kegyetlenül tűző trópusi napsugarak alatt.

Mit tudják maguk, mire képesek ezek a napsugarak — mondotta az emberünk meglehetősen lassan forgó nyelvvel és belekezdett a történetébe.

Kilenc évet dolgoztam Európában, jobbára Angliában. Világyászerező voltam mindenféle építkezésen. Való igaz, kifehéredtem. Nézzék itt a fényképem abból az időből. Azután hazatértem, hogy a kis pénzből, amit összeszedtem, házat építsek, telepedjek. Anyám, testvéreim kint vártak a repülőtéren. A gép megérkezett, de engem sehol sem leltek. Vártak vagy két és fél órát, azután visszamentek a faluba. Én pedig a bevándorlási tisztviselő szobájában ültem, nem hivatalos letartóztatásban. Azzal vádoltak, hogy hamis az útlevelem, nem vagyok én jamaicai, nem lehetek az, nem olyan a bőröm, meg a beszédem se. Elmentek a rokonságomért, visszahozták őket a faluból, hogy igazolják a személyazonosságomat. Így engedtek el.

Hamarosan elhelyezkedtem, de mindenki idegenkedett tőlem a munkahelyemen. A csoportvezető meg is mondta, akkor leszel te újra jamaicai, ha olyan leszel mint mi. És kitétek a napra dolgozni. Fel a lapos tetőre. Elszoktam én ettől, leeggett a trikó alatt is a bőr a hátamról. Az arcom hetekig csupa seb volt. Tántorogtam a rosszullétől. Aztán a sebek behegvedtek, az emberek befogadtak, de azokat a heteket sohasem fogom elfelejteni...

A cukor története

Hogyan alakult ki ez a nemzet, amely csak 1962 óta független? Valóban minden más néptől eltérő külső — és ahogy a jamaicaiak állítják —, eltérő pszichológiai jegeket visel?

Alighanem annak a Jamaicában élő angol írónak van igaza, aki ezekre a kérdéseimre válasz helyett azt a tanácsot adta, hogy „kövesse a cukornád történetét”. Nem hiszem, hogy az illető sokat tudna a történelmi materializmusról, de annál többet tud az egykori karib-tengeri brit gyarmatvilágról, különösen Jamaicáról és így nem volt nehéz felfedeznie az elmúlt négy és fél évszázad máig ható és részben ma is érvényes gazdasági mozgatórugóját.

A cukoripart még a spanyolok honosították meg a karib-tengeri szigetvilágban. (Kolumbus 1494-ben fedezte fel Jamaicát.) A spanyol telepesek először a sziget őslakóival, az aravak indiánokkal próbálták megműveltetni a cukornád-ültetvényeket. Az aravak azonban képtelenek voltak alkalmazkodni a kegyetlen munkafeltételekhez. Egy részük belepusztult az embertelen körülményekbe, a többiek pedig, akik megkísérelték az ellenállást, a spanyolok halomra gyilkolták. Így jött létre az a munkaerőhiány, amelyet Afrikából idehurcolt rabszolgákkal pótlottak.

1655-ben, amikor az angolok elfűzték a spanyolokat Jamaicából, már rabszolgamunkára épült, hasznát hozó cukoripart vették át. Tulajdonképpen a cukor, illetve a hozzá fűződő nyereszkeségi vágy hozta ide a brit flottát. Sir Thomas Modyford kormányzó tapasztalt cukornád-ültetvényes volt, akinek Barbadoson már korábban

nagy kiterjedésű birtokai voltak. Alig harminc évvel később már ötvenezer néger rabszolga dolgozott a jamaicai ültetvényeken, létrejött az erős angol tőke és az olcsó munkaerő kombinációjából a profit új, bőséges forrása és ezzel évszázadokra összeforrott Jamaica sorsa a cukoriparral és a rabszolgasággal.

Mi változott?

Kialakult az ültetvényrendszer és abból sarjadt az igazga-

Ültetvényközpont — egykori metszet alapján.

tástól a települési struktúráig az intézmények máig fellelhető elrendeződése. Clinton Black Jamaica története című könyvéből tudjuk, milyenek voltak maguk az ültetvények. Mindig is — ma is — nagy földterületeket öleltek fel, mert a cukornád kis- és középbirtokokon nem gazdaságos termesztetni. A birtok közepén állt a kezdetleges feldolgozó üzem a malommal, a cukornyersanyag tisztítását szolgáló „forralóházal”, az irodával, az istállókkal, és a kovács-, az ács- és asztalos-, valamint a rézművesműhelyekkel. Innen indultak ki a néger rabszolgák kis házacskáiból álló utcák. A településtől távol épült fel a tulajdonos családjának elegáns kastélya, amely elsősorban a gazdag angliai házakra emlékeztetett, de tágas teraszaival és a teraszok alatt árnyat adó arkádjaival bizonyos spanyol stílusjegyeket is viselt.

Manapság persze jóval korszerűbb berendezések segítségével nyerik a nádból a cukrot, de a településrendszer nem sokat változott. A munkások 1833 óta többé nem rabszolgák, de nehéz elképzelni, hogy ők sokkal rosszabb körülmények között laktak volna. Ahol egykor a rabok kunyhói alkották az utcákat, ott most — tisztelet a kivételnek — a dél-amerikai favallakra emlékeztető, hulladékanyagból, nyers fonatokból bádorgdarabokból összezsúfolált nyomorúságos otthonok dzsungeljét találjuk. A rabszolga-felszabadítás itt is a történelmi séma szerint ment végbe: termelékenyebbnek bizonyult a „szabad” munkaerő. Cukornádról, tehát szeszonmunkáról lévén szó, Jamaicában a birtokos ártott a nyomorúságos teljesítménybérre, amiből néhány hónap alatt a kunyhók lakóinak egy évre való jövedelmet kellett — és

kell most is — keserves munkával megszerezniük.

A cukornádból szerzett haszon legnagyobb részét évszázadokon át kivitték az országból. Most is ez történik, azzal a különbséggel, hogy ez a pénz már nem csupán a londoni Cityt gazdagítja, hanem megoszlik a nagy nemzetközi cukormonopóliumok között és az oroszánrészt az amerikai vállalatok zsebelik be. Az új jamaicai burzsoáziának és az államnak a részesedése meglehetősen csekély.

Azt már csak az érdekesség kedvéért említjük meg, hogy a szökött rabszolgák, akik évszázadokkal ezelőtt a hegyekbe menekültek, a maroonok, még most sem illeszkedtek be a jamaicai társadalom rendjébe. Valaha ezek a harcias csoportok le-lecsaptak az ültetvényekre, felgyújtották a kastélyokat, amíg az angolok egyezsége nem jutottak vezetőikkel. Most már inkább csak a közbiztonságot veszélyeztetik némely vidékeken, a tengerpart felé eső lankákon pedig idegenforgalmi nevezetességgé szolgálnak a külföldi turistáknak, akik álmélkodva hallgatják a különböző eredetű afrikai, illetve spanyol szavakból és vulgár-angolból összegyűrt nyelvüket, a patois és megvásárolják a nemesfából vagy kókuszhéjból faragott népművészeti tárgyaikat.

A Karib-dilemma

Ma a főváros, a félmillió Kingstontól alig-alig látni fehér embert, vidéken pedig — az északi partvonal turistaparadicsomát leszámítva — valóságos feltűnést kelt a fehér arc. A lakosság mindössze 8 százaléka európai eredetű. Az elsőpró többség néger vagy negroid keverék. Különböznek-e külsőre — ahogy a jamaicai nemzeti elfogultság állítja — a föld minden más országának lakóitól? Nem mind egyekről. Olyanok, mint a karib-tengeri volt brit cukornádbirtoklomb többi szigetállamának lakói. Problémáik, gondjaik is nagyjából azonosak. Ahogy Michael Manley jamaicai miniszterelnök nevezi: osztottnak az általános „karib-tengeri dilemmában”.

S ennek a problémakörnek kevés köze van ahhoz, hogy a térségben valóban sajátos embertípus alakult ki, mert a rabszolgakereskedők Afrika legkülönbözőbb partjairól hurcolták ide az emberarut, hogy azután az évszázadok során összekeveredjenek az elefántcsontparti magas, arab beütésű emberek Délnyugat-Afrika alacsony bantuival és a kecses mozgású kongói típusal, továbbá indiánokkal és ázsiai eredetű bérmunkásokkal, valamint kis részben európaiakkal is. Ez a több milliós munkaerő tömeg egy nyelvűvé vált az angol révén és szegény maradt a gyarmati kiszármányolás következtében.

Közös a történelmükben, hogy amíg másokat idegen megszállók gyarmatosítottak, addig ezek a népek — Manley szavaival — „a gyarmatosítás körülményei között születtek”. Közös, hogy ők azok, akik Afrikából rabszolgaként, akár máshonnan olcsó bérmunkásként hozták őket, akár telepesekként jöttek, idegen talajban kellett új gyökeret eresztelniük.

Mindez azonban csak motiválja a „karib-tengeri dilemmát”, amelynek az igazi lényege — s ebben könnyű egyetérteni Manley miniszterelnökkel — az, hogy „le kell győzni az öröklött szegénységet, mely a kihívó gazdagság mellett még inkább szembe szökő”.

Más kérdés az, hogy ez a felismerés milyen következtetéseket, milyen politikához vezet el Manleyt és a többi karib-tengeri angol nyelvű ország mostani vezetőit.

Következik:
AZ „ELIT” ÉS A NÉP

ISKOLA és TÁRSADALOM

Kollégiumi követelmények

A középiskolák kollégiumok — amellyel, hogy ott-hont kell nyújtaniuk elsősorban a munkás- és parasztszaladok tehetséges gyermekeinek — alapvető feladatuk az iskolai tanulmányok alapos elsajátítását, a közösségi nevelést oly módon elősegíteni, hogy a kommunista világnézet és erkölcs alapjaival, kommunista jellemvonásokkal rendelkező, az általánosnál minden tekintetben jobb előképzettséggel fiatalok kerüljenek a termelőmunkába, egyetemre vagy főiskolára.”

A KISZ Központi Bizottsága és az Oktatási Minisztérium kollégiumi irányelvei így szabják meg a középfokú bentlakásos intézmények nevelési feladatait. E célok elérésére a kollégiumok követelményrendszerrel dolgoznak ki, amely tükrözi az iskola és a közvetlen környezet sajátosságait, figyelembe veszi a diákok „előéletét”, erkölcsi-politikai tudatosságuk fokát és természetesen érdeklődési körüket is. Manapság már minden középiskolás kollégiumban van ilyen helyileg kidolgozott követelményrendszer, s mivel ez a legtöbb helyen tíz-egynéhány éves múltra tekinthet vissza, a tapasztalatok alapján elmondhatjuk, hogy általában hasznos és eredményes ez az elgondolás és a követelmény ilyen megfogalmazása jól szolgálja a nevelőmunkát.

Az előbb idézett irányelvek első helyen említik az iskolai tanulmányok alapos elsajátítását. A kollégiumok nemcsak a nyugodt légkört teremtik meg a tanuláshoz és segítséget nyújtanak a hátránnyal indulóknak, hanem a követelményrendszerrel is igyekeznek a szorgalmas munkára buzdítani a fiatalokat. Amíg létezett tanulmányi átlag, addig ez egyik legfontosabb összetevője volt a kollégisták értékelésének. Megszűntetése után új módszert kellett kidolgozni a tanulás serkentésére. Az egyik budapesti kollégiumban a következő módon ösztönöznék a tanulásra: a nevelő ismeri a gyerek képességeit, s felélenként megbeszéli vele, hogy a különböző tantárgyakból milyen eredményt tud elérni becsületes igyekezettel, társai és nevelői segítségével. Azután a tanulmányi eredmény alakulását napról napra nyomon követi. Régebben meghatározott tanulmányi átlaghoz kötötték, hogy ki kerülhet a legjobbak közé — helyi szóhasználatul élve, ki lehet jeles vagy kiváló kollégista —, így a gyengébb képességűek valójában nem is voltak versenyben.

Az ilyen módon végzett értékelés demokratikusabb és ösztönzőbb, hisz saját képességükhöz mérten kell jó teljesítményt nyújtaniuk a tanulóknak. Igaz, ez az értékelési mód feltételezi, hogy a nevelő kitűnően ismeri diákjait. A kollégisták apró településekről érkezett munkás- vagy parasztszámazású gyerekek. Az év eleji felmérések jól mutatják, hogy többségük legfeljebb egyszerű kényszerűen jutott el színházba, múzeumba, a rendszeres olvasás sem vált megígyüké. Erkölcsi tudatosság, politikai tájékozódás tekintetében sem igen állják meg a versenyt a városban felnőtt társaikkal. Itt kezdődik a kollégium nevelő munkája, hiszen célként azt tűztük ki, hogy a négyesztendei erőfeszítés eredményeképpen mindezt a hátrányt meg kell szüntetni.

Ugyanabban a budapesti kollégiumban, amelyet az imént említettünk, a követelményrendszer a következő összetevőkből épült ki: kulturális munka, könyvolvasás, szakköri szereplés, politikai és társadalmi munka,

sport- és reszortfelelősi tevékenység. Kulturális területen színház- és mozilátogatás, irodalmi esteken való részvétel, találkozás költőkkel, múzeumok, képtárak látogatása, irodalmi, zenei, képzőművészeti előadás szerepel a programban. Általában a részvétel nincs kötelezően megszabva, a diákok érdeklődésüknek megfelelően választanak. A hangsúly inkább a sokféleségen és a figyelemfelkeltésen van. A könyvolvasásnál már kijelölnek félévenként egy-egy kötelező olvasmányt, hisz itt a közös megbeszélés miatt erre szükség van. Az iskolai kötelező olvasmányoktól eltérően inkább a mai problémákat tárgyaló, vagy tematikusan csoportosított alkotások megismerését teszik kötelezővé, így legutóbb a felszabadulást megelevenítő regényekre hívták fel a kollégisták figyelmét. A kötelezően kívül ajánlott lista is van, amely segít tájékozódni, és igényes olvasmányokat kínál. A szereplés „rovat” arra ösztönzi a kollégistákat, hogy vegyenek részt a különböző vetélkedőkön, szellemi versenyeken, írjanak cikkeket a falújságratartsanak előadást társaikkal, kapcsolódjanak be a szakkörök munkájába. A politikai munka, a megmozdulásokon való rendszeres részvétel mellett politikai előadások meghallgatását, rendszeres újságolvasást és sajtóbeszámolókat jelent, a tv politikai adásainak megtekintését, beszélgetést a munkásmozgalom teleránjaival, meghívott helyi vezetőkkel.

A követelményrendszer előírja a kollégium diákjainak a rendszeres testmozgást, a házi sportversenyeken való részvételt. Talán különösen hangzik, hogy ez is követelmény, hisz a gyermek természetes szükséglete a mozgás. Mégis sok eltunnyult, a minimális mozgást sem igénylő diák van, akik még a pingpongbajnokságon sem indulnak, ha erre nem ösztönöznék őket. Nincs meg a megfelelő edzettségük, műhelynap után „halálosan fáradtnak” érzik magukat, s sportolási lehetőség helyett délutánonként csak aludnának.

Szorgalmas tanuláson kívül tisztességes magatartást és akár a szűkebb, akár a nagyobb közösségért végzett társadalmi tevékenységet követel meg a kollégium növendékeitől. Itt a skála igen széles, az intézetben végzett eszközjavító tevékenységtől a messzi tiszben végzett gyümölcszedésig tart.

A diákok félévenkénti kollégiumi értékelése befolyásolja a hozzájárulási díjat. Az összeget persze a szülők szociális helyzete határozza meg, de a kollégiumban tanúsított igyekezet csökkentheti az alapdíjat, sőt a legjobbak teljesen ingyenesek is lehetnek. Ezenkívül a kollégium egyéb kedvezményekben is részesítheti őket. Például nagyobb önállóságot kapnak társaikkal, a kötelező tanulási időt tetszés szerinti helyen tölthetik és így tovább.

A kollégiumi követelményrendszer csak akkor jó, ha nem fokoza a tanulók — amúgy is meglevő — túlterhelését. Ha nem ró rájuk újabb terheket, hanem a szabad idejüket próbálja hasznosan megszervezni úgy, hogy a kikapcsolódás együtt játékosan szerzett ismeret, vagy az egész napi tanulást feloldó és a másnapi munkát előkészítő, művészi élményt adjon.

Atányi Horváth László
tanár, Budapest

Huszonöt éves az Állami Balett Intézet

Az Állami Balett Intézet fennállásának 25. évfordulója alkalmából, kedden ünnepi megemlékezést tartottak a Fészek Klubban. Részt vettek az ünnepségen a Kulturális Minisztérium, az Állami Operaház, az Operettszínház, a Pécsi Balett, a hivatásos néptáncgyűjtések képviselői. Ott voltak több külföldi testvérintézet küldöttei, köztük Szofia Nyikolajevna Golovkina, a Moszk-

vai Balett Intézet igazgatója. Kun Zsuzsa, az Állami Balett Intézet igazgatója méltatta az intézet negyedszázados fejlődését, eredményeit.

Dr. Körtvélyes Géza, a Táncművész Szövetség főtitkára, Lőrinc György, az Állami Operaház balettigazgatója, valamint a táncművészet hazai és külföldi képviselői köszöntötték ezután a negyedszázados intézetet. (MTI)

Magyar filmek a testvéri országokban

Június 9. és 16. között a Hungarofilm szocialista országok delegációi részére filmvetélt bemutatót rendezett. Fábri Zoltán 141 perc a befejezetlen mondatból, valamint Mészáros Márta Örökbe fogadás című filmjét a többi között átvette a Szovjetunió, Bulgária, Csehszlovákia, Lengyelország és az NDK. Mamcsarov Frigyes Vállalod önmagadat című filmjét Jugoszlávia,

Lengyelország, Mongólia, valamint Csehszlovákia és az NDK televíziója vette meg. Palásthy György filmjét, a Kopjásokat, Kardos Ferenc Hajduk, Bacsó Péter Ereszd el a szakállamat, Révész György Az öreg című filmjét szintén több baráti országban vetítik majd. Rényi Tamás filmjét, a Makrárt az NDK televíziója vette meg. (MTI)

Kiállítások, ásatások Fejér megyében

(Tudósítónktól.)

Több érdekes látnivaló várja a vendégeket nyáron a Fejér megyei múzeumokban. A Csók István Képtárban Antik művészet címmel rendeznek kiállítást, amelyen a debreceni Déri Múzeum antik anyagát és a Szépművészeti Múzeum, az Iparművészeti Múzeum s néhány magángyűjtemény ritka tárgyait mutatják be. A kiállítás a Görögország és Itália római kori emlékeiből ad válogatást.

Folytatódnak az idén a gorsiumi ásatások, s a leleteket folyamatosan bemutatják a közönségnek. Az idén feltárják a korábban megkezdett épületeket, az üzletsort és a Fórumot. Az Országos Műemléki Felügyelőség szakemberei a közeljövőben megke-

dik a mintegy 100 méter hosszú oszlopsoros épület konzerválását. 1976-ban Székesfehérvárott tudományos kongresszus lesz, amelyen a római birodalom határterületein talált emlékekről számolnak be a tudósok — erre az alkalomra feltárják az egykori gorsiumi katonai tábor egy részét.

Igaron megkezdtek az István Király Múzeum régészei egy római kori villa és bronzöntő műhely feltárását. A munkálatok során értékes maradványok kerültek elő. A székesfehérvári leletmentő ásatások során, a középkori várfalhoz csatlakozó telken XVIII. századi, téglával boltított pincékre bukkantak, amelyek értékes adatokat szolgáltatnak a középkori város szerkezetének jobb megismeréséhez.

A PÓZTALANSÁG PÓZA

Császár István: ...és más történetek

Császár István első kötete, a *Fejfforgás*, meg azokat is meglepte, akik néhány elbeszélést folyóiratban már olvasták. Nagy tehetségű, a szó jó értelmében magabiztos író mutatkozott be ezzel a könyvvel 1971-ben. Magabiztos, aki tudta, mit kell megtartani és mit elhagyni a kéleltanyagból ahhoz, hogy a legfontosabb emberi dolgokat mondja el a téma, a tartalom követelte formában, tömören, pontosan. Megírta a *Fejfforgást*, a tragikus sorsú, mai magyar „értelmségi Oblomov”, a kallódó, elhulló tehetség történetét. Azt a munkát, amelyet a majdani figyelmes irodalomtörténet Somogyi Tóth Sándor Profétájának „folytatásaként” vehet számba. Hozzá néhány rövidebb-hosszabb, hasonlóan érett, kiforrott elbeszélést (*Circumderum*, *Körülmenyek*). Rosszakat is írt, de ez alighanem természetes. Nem lényegtelen: ebben a kötetben is esztendő írásainak java kapott helyet. Akadt benne 1960-as (*Nafstalán*), és 1970-ben keletkezett (*Éltszakad a film*; *En voltam az*; stb.). Volt miből válogatni.

Csalódást okozott Császár István két évvel későbbi második könyve (*Feljegyzések az utolsó padból*). Szaporodtak a komponálatlan, semmitmondó írások. De a sodródó, sehová nem tartozó, ott-hont — a szó szorosabb és elvonatott értelmében — nem lelt emberkekről szóló novellája (*Csak képeket, mi?*), a képesség, hogy úgy rajzoljon szürke, látszólag jelentéktelen életképeket, villanásokat, hogy azok mégis felidézék a teljes hátteret, a mélyáramot (*Triptichon Gurgulival*; *Heril*; stb.) volt azonban még a kötetet. Félt volt azonban, hogy saját módszerébe bukik bele Császár, póz lesz előbb-utóbb a póztalanságra törekvésből.

Mostani könyve (...és más történetek), sajnos igazolja, hogy az akkori aggályok nem voltak alap-

talnok. Egyre többet foglalkozik azzal Császár István, hogy ő író (vagy hogy ő nem író, csak úgy ír, ahogy más meg vagy levegőt vesz). Egyre többet foglalkozik magával az írással. És önmagával, aki író (vagy nem író), aki írásokat készít. És egyre kevesebbet azzal a valósággal, amelyről korábban kitűnő írásokban szölt. És folyvást természetes akar lenni. Közvetlen. Ebben a műfaját tekintve igencsak elegyes kötetben — nincs már miből válogatni, mint a *Fejfforgás* idején — tárcá, útijegyzet, filmnovella, elbeszélés egyaránt helyet kapott. S túl sok benne az öncélú, a lényegtelen. Hogy Császár István hogyan telefonál (*A telefon*), hogyan írna, vagy ír novellát (*Aláírásom a jelenléti iven*), így megformálva, ilyen tartalmatlanul, csupán magánügy. Néhány jó ötlet, gondolat, megfigyelés kevés ahhoz, hogy útijegyzete (*Sas voltam én Dagesztánban*) meghaladjon egy szellemes, néhol szellemeskedő magánember élménybeszámolóját.

Sok a lényegtelen azokban az írásaiban is, amelyekben részben régi, bevált törekvéseket, módszerét alkalmazza. Egy könyven torzuló, a körülmények rossz hatását, nyomását kivédeni nem tudó, rokonszenves és szálnalmas nevelő hiteles portréját, a torzulás okait, kiváltóit egyszerre ismerjük meg abból a töredezett, motyogó, látszólag jelentéktelen apró dolgokat soroló monológból, amely a kötet középsztintjét jelenti (*Az ember evvel a nagy sebével*). De túllírt ez az elbeszélés, a töltelékzavak, a beszéd rendezetlenségével a beszélő „rendezetlenségét” érzékeltető, ismétlődő, sokasodó nyelvi fordulatok már-már a lényegét fedik el. Hatványozottan érvényes ez a *Hiú, badar beszédre*.

Két írás, szerencsére, kiválik ebből a kötetből. Szükszavú, pontos, érzékeny a *Zézé*, néhány tréfáját, gesztusát rajzolja csupán

Fontos témát tűzött napirendjére nemrégiben az Országos Közművelődési Tanács: megvitatta a Magyar Rádió és Televízió távlati közművelődési tervét. A tervet és a vita alapjául az MSZMP KB 1974. március 19–21-i közművelődési határozata szolgált, amely többek között megállapította: „A Magyar Rádió és Televízió munkájának tartalmi fejlesztésében az egyik legfontosabb feladat a közművelődés érdekeinek hatékonyabb érvényesítése, következtetésszerű műveltség- és ismeretterjesztésben, a műsoradás egészében.”

S bár a tanácskozás, külön-külön beterjesztett tervek alapján, összefüggő egységben vitatta meg a rádió és a televízió közművelődési munkáját és terveit, egyetlen cikk szűkös keretei arra kényszerítettek, hogy ez alkalommal csak a tv terveiben, elképzeléseiben, a velük kapcsolatos állásfoglalásokban tallózzunk, s majd később térjünk vissza a rádiózás és a közművelődés kapcsolatának vizsgálatára.

A kultúra demokratizálása

Erdemes idéznünk a Televízió jelentésének bevezető soraiból, mert jól érzékeltetik nemcsak a feladatok felismerését, hanem azok sokrétűségét is.

„A televízió műsorában helyet kapnak saját alkotóműhelyeink munkái, közvetítjük a színházak, filmstúdiók stb. alkotásait, a baráti országok és a világ film- és televíziótermésének legértékesebb részét. A művek közvetítésén túl, kötelességünk közönséget szervezni és nevelni a hagyományos művelődési intézmények számára is. Népszerűsíteni kell a jó könyvet, színházat, filmet, az amatőrögyűjtések munkáját, segíteni az iskola, az ismeretterjesztés munkáját, és így tovább.

Meghatározó törekvésünk közönségünk aktivizálása, részvétel-

re serkentése a vitákban, közös játékokban, az ismeretterjesztő és a művészeti tevékenységben. A televízió legfontosabb népművelő feladatát tehát abban látjuk, hogy a többi művelődési intézménnyel együttműködve segítsük a kultúra demokratizálását, elősegítsük a szabad idő hasznos és kellemes eltöltését.”

Ebből az idézetből az egyik legfontosabb gondolatnak a kultúra demokratizálásának feladata látszik, amelyben a televízió minden más művelődési intézménnyel nagyobb szerepet játszhat. S nemcsak az otthoni kényelem, a könnyen befogadható vizualitás okán, hanem a televíziózás robbanásszerű elterjedése következtében is.

E fontossága mellett is azonban a televízió a közművelődés csatornáinak csupán egyike, ám sokat tehet a különböző művelődési szerek együttműködéséért. Az elmúlt években sok jó közös akció bontakozott ki („Ki mit tud?”-vetélkedők, „Röplő páva”, „Házai esték”, együttműködés a könyvkiadókkal), s a tanácskozás megállapításai szerint a televízió távlati terveinek is pozitív vonása, hogy gondol az együttműködő partnerekre. (Kritikai megjegyzésként hangzott el: a Felelet-sorozat sugárzása hatékonyabb lett volna, ha erre a könyvkiadás is felkészül).

S van még egy sajátossága a tv-programoknak: nemcsak a közvetlen közművelődési műsoraival, hanem minden sugárzott perccel adásával — jól vagy kevésbé jól — közművelődési feladatot teljesít. Joggal hívta fel az OKT vitája a figyelmet arra például, hogy a reklámok egy része rombolja azt, amit a közművelődés épít az izlésvilágban, holott a reklámot is lehet — és kell is — a közművelődés szolgálatába állítani.

Új műsor:

a Tv Szabadegyetemé

A televízió az elmúlt évtizedben sokat tett az iskolai oktatás segítéséért, a hátrányos helyzetű iskolák és tanulók támogatásáért, a korszerű pedagógia népszerűsítéséért. 1978 után az Iskolatelevízió lehetőségei — a tervezett tervű változások után — kiszélesednek. Az a tény, hogy az iskolai órák egyharmadát a tanárok saját belátásuk szerint tölthetik majd ki, lehetővé teszi, hogy az Iskolatelevízió sok olyan aktuális műsort készítsen, amely az „élet” bekapcsolásával az eddigénél nagyobb segítséget nyújt a tanároknak.

A felnőttek oktatásának segítésére az 1976–77-es tanévben a 7. és 8. osztály tananyaga, 1977–78-ban pedig a középfokú oktatás anyaga áll majd a műsorok középpontjában. Ezenkívül a Munkügyi Minisztériummal és az Országos Vezetőképző Intézettel együttműködve egy olyan továbbképzési forma beindítását tervezi a televízió, amely alsófokú gyári vezetőképzésében nyújt majd segítséget. Egy-egy sorozat 20 előadást tartalmaz, amely adásokhoz a helyszínen konzultációk és vizsgák kapcsolódnának.

A tv ismeretterjesztésének középpontjában a marxista-leninista elmélet terjesztése áll. Továbbra is speciális sorozatokkal támogatják a pártoktatás munkáját, a néphadseregben folyó politikai nevelést. Középközlések számára elindítják a *Világnevezetünk alapjai* című műsorsorozatot. S természetesen a politikai műsorok (Fórum, Hét, Monitor stb.) célja a jövőben is a nézők politikai ismereteinek gyarapítása lesz.

A tervek szerint a Magyar Televízió folytatja az olyan műsorok sugárzását, amelyek a magyar tudomány legjobbjait, illetve a tudományok új eredményeit ismeretik meg az érdeklődőkkel. A következő években több új előadás-sorozat kerül sor a társadalomtudományok, a természettudományok és az esztétikai nevelés területén.

A törekvések egyik összefoglaló keretűl létrehozzák a Televízió Szabadegyetemét. Ez a forma középfokon biztosítja majd mind-

azoknak az új, tudományos eredményeknek rendszeresített bemutatását, amelyek ismerete napjainkban szükséges. 1976 őszén, mintegy 40 előadásból álló természet-tudományi sorozat indul, amely a világ, a föld, az élet keletkezése és az ember kialakulásának témakörében ad összefoglaló képet. Az előadássorozathoz kiadványok kapcsolódnak majd, s konzultációs központok, különböző közönségek segítik az érdeklődőket.

A Tv Szabadegyetemének tervét a közművelődési tanács olyan jó kezdeményezésként értékelte, amely kiemelt támogatást érdemel. Ugyanakkor megjegyezte, hogy ebben és általában a felnőttek oktatást segítő műsorokban, a tv mutasson példát a bátrabb, a felnőttekhez jobban igazodó módszerek alkalmazásában.

Vetélkedjünk, de hogyan?

Sok szó esett a tanácskozáson a népszerű, játékos vetélkedőversengő műsorokról. Az a vélemény kerekedett felül, hogy számban nincs szükség e műsorfajta növelésére, arra viszont igen, hogy a vetélkedő jellegű műsorok ne elsősorban a lexikális tudást kérjék számon, hanem önálló gondolkodásra, cselekvő részvételre ösztönözzenek.

A tv távlati tervében egyébként sok olyan műsor szerepel, amely alkalmas a különböző művészeti csoportok és szakkörök mozgósítására, az öntevékenység kibontására. 1976-ban például a KISZ-szel a Kulturális Minisztériummal, a Népművelési Intézettel és a néphadsereggel közösen rendezik meg a „Ki mit tud?” versenyeket, amelyek egyúttal a havannai Világifjúsági Találkozó politikai-kulturális előkészítését is szolgálják majd.

Új változatban kerül képernyőre a „Röplő páva” műsor — elsősorban az egyes tájegységek folklórját mutatják be, több művészeti ág tükrében. Részt vesz a Magyar Televízió az Arany páva folytatását jelentő nemzetközi népdal- és néptáncversenyeken a Szovjetunióban, csakúgy, mint a más baráti országokban rendezendő folklór-összejeveteleken.

1977 második felében megszervezik a televízió második karrierversenyét, s több olyan vetélkedőt indítanak, amelyek közvetlenül is a közművelődés ügyét szolgálják.

Sajnos nincs rá hely, hogy akár csak leltárszerűen is felsoroljuk mindazt a műsörtípust, sorozatot, elgondolást és kezdeményezést, amellyel a Magyar Televízió a hazai és a külföldi kulturális értékek bemutatását, a világírodalom nagy alkotásainak megismertetését, nemzeti történelmünk és kultúránk nagy alakjainak tervszerű bemutatását kívánja szolgálni.

Fontosabb annak a megállapítása, hogy a televízió távlati terve elsődlegesen figyel a munkásosztály és az ifjúság ideológiai-művelődési igényeinek kielégítésére.

Az OKT helyesléssel vette tudomásul a tv erőfeszítését, hogy a vidéki kulturális központokat közelebb hozza a képernyőkhöz. Az ötödik ötéves tervben szerepel az a célkitűzés, hogy Miskolcon, Debrecenben, Szegeden, Pécsen és Győrön — a Rádióval és a helyi szervekkel közösen — stúdiókat építenek.

A tartalmas vita, számos megjegyzés után az Országos Közművelődési Tanács állásfoglalása felhívta a Magyar Televízió figyelmét a kulturális értékek, s különösen a szocialista kultúra értékei meg hatékonyabb — a rétegeket is jobban figyelembe vevő — terjesztésére, népszerűsítésére; a programok, a kritikai és a propagandatevékenység céltudatosabb felhasználására; a színvonalasabb szórakoztatás, a művelődési-önművelési igény ébresztésének feladatára.

S még egy megjegyzés a jövőt illetően: az Országos Közművelődési Tanács egy esztendő múlva ismét értékeli a Magyar Rádió és Televízió munkáját.

Havas Ervin

Hajdú Ráfi Gábor

HÍREK

— **Izland nemzeti ünnepe** alkalmából dr. Kristjan Eldjarn köztársasági elnöknek Losonczy Pál táviratban fejezte ki jókívánságait.

— **Lőrincz N. János**, a Magyar Népköztársaság új stockholmi rendkívüli és meghatalmazott nagykövete átadta megbízólevelét XVI. Károly Gusztáv svéd királynak.

— **KITÜNTETÉS.** Az Elnöki Tanács Balázs Mihályt, a Köznevelés főszervezőjét, a lap első száma megjelenésének 30. évfordulója alkalmából a Köznevelésnél eltöltött csaknem két évtizedes munkája elismeréseként a Munka Erdemrend arany fokozatával tüntette ki. A kitüntetés dr. Polinszky Károly oktatási miniszter adta át. A kitüntetés átadásánál jelen volt dr. Kornidesz Mihály, az MSZMP KB osztályvezetője.

— **A MAGYAR HÜTŐIPAR ÚJABB BAZISÁ** alakul ki Zalaegerszegen. A földmunkák a hét elején megkezdődtek. A terv szerint a települő hűtőházban boggyosgyümölcsöket tárolnak.

— **ARANY HENRIK-NAGYDIJAT KAPOTT** a nyugat-berlini Cartoon '75 nemzetközi karikatúra-kiállításán Sajdik Ferenc rajzolóművész, a Ludas Matyi munkatársa.

— **A FELDUZZASZTOTT SIÓ-CSATORNÁ** a Dunáról több hajót és uszályt juttatnak a Balatonra, onnan pedig útnak indítják a Duna irányába a balatoni hajójavítóknak felújított és a Balatonfüreden épített hajókat.

— **AZ 1966-BAN ELHUNYTT KÉTSZERES MUNKÁCSY-DÍJAS** és Kossuth-díjas festőművész, Kohán György alkotásaiból kedden kiállítás nyílt Nyíregyházán. A tárlaton a művész Gyula városának ajándékozott 20 művét tekinthetik meg az érdeklődők.

— **A MARINER-9** amerikai űrhajó által készített Mars-fényképek tanulmányozása alapján amerikai tudósok arra a következtetésre jutottak, hogy a bolygón az élet bizonyos formái fellelhetők. A vizsgálatok folytatására 1976-ban a Marsra ereszkedik a Viking automata űrállomás.

— **AZ ALGÁK TÖLTENGÉSE** miatt felborult a víz biológiai egyensúlya a nyíregyházi Sóstófürdő szabadstrandján. Kipusztultak a vízi élőlények, a tó vize túrdúsra is alkalmatlanná vált. A víz lecsapolása már megkezdődött, a medret a Kórtól származó vízzel töltik fel.

— **Füredés közben a vízbe fulladt** Baján, a Duna szabadstrandján Djemmal Hanoud 21 éves algériai állampolgár, a bajai vízügyi szakközépiskola hallgatója.

— **AZ ALFÖLD** egyetlen épületében maradt XI. századi templomának helyreállítási munkái Szabolcs közepén megkezdődtek. A templomot I. István király építtette. Az érdekes műemléket előreláthatólag a következő idegenforgalmi idényben már megtekinthetik a látogatók.

— **150 EZER ROLL-KREMET** készítenek naponta dán gyárműnyű automata gépeken a körmeneti Lacta tápszergyár jégkrémgyártó részlegében.

DR. SOÓS PÁL nyugalmazott orvos ezredes, a párt és a munkásmozgalom régi harcosa, a Szocialista Hazáért Erdemrend kitüntetés tulajdonosa, a Partizán Szövetség tagja 68 éves korában hosszas betegség után elhunyt. Temetése június 25-én, 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben. Elvtársai, harcostársai, tisztelői 14 órától róhatják le kegyeletüket. — **Az MSZMP Néphadseregi Bizottsága; a Magyar Partizán Szövetség.**

— **A szocialista brigádvezetők klubja** Szegeden megalakult. A helyiipari üzemekben és a konzervgyárban dolgozó brigádvezetők meghatározott napokon rendszeresen találkoznak, s a művelődési központban részükre tartott foglalkozások elsősorban politikai képzésüket, tájékozottságuk növelését segíti.

— **Új felvételi épületet és üzemcsarnokot** helyeztek üzembe kedden az AFIT dunaújvárosi gépkocsiszervizében. Korszerű diagnosztikai műhelyt és ügyfélfogadót rendeztek be, hét kocsiállásos lakatosműhelyt és félautómata fényezőt létesítettek.

— **AZ IDEGENFORGALMI IDÉNY** naponta szállítanak Budapestre epre, málnát, meggyet és őszibarackot yoghurtot a dél-balatoni üdülőtelepek üzletébe.

— **EGYHETES SZOMBATHELYI VENDÉGSZEREPLÉSÉT** kedden kezdte meg a szegedi Nemzeti Színház. A társulat elsőként Balázs Béla—Kodály Zoltán: Cinka Panna balladája című kétrészes zenés játékát mutatta be.

— **SOROZATÉLŐADÁSOKAT** TARTANAK nyáron az Állami Bábszínház művészei a Balaton partján nyaraló gyermekeknek, felnőtteknek, az üdülőket, szabadtéri színpadokon, üdülőtáborokban, művelődési házakban.

— **A Munkügyi Minisztérium Számítástechnikai Intézetének** szovjet gyártmányú, R-20-as számítógépet kedden ünnepélyesen felavatták.

— **INVÁZIOMÉRTERŐ SZÜNYOGRAZÁS** kezdődött a napokban a Mecsek-hegységben, Pécs utcáit és tereit milioszámmal leplek el a hivatlan, kellemetlen vendégek, s a nyitott ablakokon át behatoltak a lakásokba is. Hirtelen elszaporodásuk nyilvánvalóan a sok csapadékkal és a nagy meleggel függ össze.

— **Kalapáccsal agyonütötte feleségét** abonyi lakásán Ambrózi János 50 éves büntetett előéletű rokkantsági nyugdíjas. A rendőrség Ambrózit őrizetbe vette.

— **750 DUVA** KILÓVÉSEST ENGEDÉLYEZTEK Borsodban a vadásztársaságoknak, mivel a rendkívüli enyhétől miatt a vaddisznók nagyon elszaporodtak.

Elhunyt Tury Pál, a műszaki tudományok doktora

Tury Pál, az Egyesült Izzó Kossuth-díjas, gyémántdiplomás dolgozója, a műszaki tudományok doktora 81 éves korában elhunyt.

1922-ben került a vállalat kutatóintézetébe, ahol a wolframgyártással összefüggő fejlesztési és kutatói munkát végezte, majd a gyártó művet vezette. Az izzólámpák és elektroncsövek wolframanyagával kapcsolatos kutatásaival, szabadalmaival nemzetközi hírnevet szerzett.

Hamvasztás előtti búcsúztatása június 20-án, 14 órakor lesz a Farkasréti temető központi ravatalozójából.

Szövetkezeti termékbemutató Budapest

Ajándéktárgyak, bórdíszmű-árak, játékok, különféle csomagolóeszközök, pvc-szőnyegek és műanyag-falburkoló lapok nagy választékából nyitott kedden a József nádor tér 11. szám alatt rendelésfelvétellel egybekötött árubemutatót a Szarvasi Műanyagfeldolgozó és Játékkészítő Ipari Szövetkezet.

A falburkolókból évente 500–600 ezer készül, 50x50 centiméteres méretben, különféle színekben, három különböző mintázattal.

Csaló testvérpárt ítélték el

A Fővárosi Bíróság ítélezett Ughy Edit 33 éves betanított munkás és húga, a 31 éves Ughy Gabriella foglalkozás nélküli bűnügyében. A csobánkai lakos vádlottak személyi igazolványt lopnak, s kicserélték az irat fényképeit. Ezzel, valamint egy ugyan-csak hamisított munkaadói igazolvánssal különböző értékes tárgyakat béreltek kölcsönzőboltokból, sőt hitelkártya keretében is hozzájutottak ily módon különböző használati cikkekhez. A megállapítások szerint mintegy 60 ezer forint értékben került család módon birtokukba hűtőgép, fényképezőgép, különböző lakberendezési tárgy. A holmikat eladták; visszaadásukra úgy derült fény, hogy az ellopott személyi igazolvány tulajdonosa (aki a nevére átvett tárgyak után felszólítást kapott kötelezettségének teljesítésére) közölte, hogy már korábban bejelentette okmányának eltűnését. Így aztán a csalókat tetten érték az egyik üzletben.

A bíróság Ughy Gabriellát 4 és fél évi, Ughy Editet háromévi szabadságvesztéssel sújtotta. Az ítélet jogerős.

KÖZLEMÉNYEK

A FŐVÁROSI TANÁCS közmű- és műépítési főigazgatósága, valamint a BRFK közlekedésszervezete közli, hogy a Nagy körút—Tanács körút—Kossuth Lajos utca, Rákóczi út, valamint a Népköztársaság útja kapcsolódó részénél a forgalomirányító jelzőlámpák korszerűbb működését biztosító kísérletek folynak június 18-tól 30-ig. A hatóságok felkérlik a gépkocsivezetőket, valamint gyalogosokat, hogy a közlekedés javítását célzó kísérletek idején a közlekedésben különös figyelemmel és óvatossággal vegyenek részt, és megértésükkel segítsék elő a forgalom biztonságát, a kulturáltabb közlekedést elősegítő kísérletek végrehajtását.

Kosszorúzás Lékai János születésének 80. évfordulója alkalmából

Születésének 80. évfordulója alkalmából kedden elhelyezték a megemlékezés, a kegyelet koszorúit Lékai Jánosnak, a magyar és a nemzetközi kommunista ifjúsági mozgalom kiemelkedő vezetőjének hamvait tartalmazó urnánál a Mező Imre úti temető Munkásmozgalmi Panteonjában.

A KISZ Központi Bizottsága és budapesti bizottsága nevében Lehoczky István, a KISZ KB osztályvezetője és Dérfalvi István, a KISZ budapesti bizottságának titkára, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége nevében Pásztor János főtárhelyettes és Benkő Károly, a társadalmi bizottságok titkára, a KISZ budapesti bizottsága Lékai János titkárságához ismétlődően Németh András igazgató és Nagy Rozália hallgató koszorúzott.

Az évforduló alkalmából a KISZ Központi Bizottsága emléktáblával jelölte meg az Izabella utca 76. számú házat, amelyben az ifjú forradalmár élt, alkotott, találkozott elvtársaival, küzdőtársaival. Részt vettek az ünnepségen az egykori harcostársak, a magyar munkásmozgalom vezetői, újságírók, ifjúkommunisták.

Dr. Nagy Sándor, a KISZ KB titkára és Boros Béla, a KISZ budapesti bizottságának első titkára koszorúzta meg az emléktáblát, s elhelyezték a megemlékezés virágait a Magyar Újságírók Országos Szövetsége, a Lékai János KISZ-iskola, valamint a VI. és VII. kerületi intézmények képviselői is.

Gyorshajítás, figyelmen kívül

Halálos közlekedési balesetek

Tehergépkocsival nem adta meg az elsőbbséget Lakitelek és Lászlófalva között Darvas István 33 éves gépkocsivezető, budapesti lakos és elgázolta Pataki László 53 éves postai dolgozót, kiskunlaci lakost, motorkerékpárost. A motorkerékpár vezetője és utasa, Pataki Lászlóné 52 éves segédmunkás a helyszínen meghalt. Darvas István ellen őrizetbe vétel mellett indult eljárás.

Személygépkocsijával áttért a bal oldalra Nagymágocs és Orosháza között Matkovics József, 32 éves üzletvezető, mezőkovácsházi lakos és fának ütközött. A személygépkocsi utasa, Földházi Ilona 22 éves eladó, végreházi lakos a helyszínen meghalt, a személygépkocsi vezetőjét súlyos állapotban szállították kórházba. A vizsgálat folyamatban van.

Körültekintés nélkül, féktávol-ságon belül egy személygépkocsi elé szaladt Balatonboglár határában Bertalan Erika 15 éves segéd-

munkás, gyugyi lakos és a gépkocsi halálra gázolta.

Motorkerékpárral gyorshajítás és figyelmen kívül vezetett, a gyorsvonatnak ütközött Szombathely határában a közút-vasút kereszteződésében Pék Gellért 21 éves gépkocsivezető, rábáhidvégi lakos. Horváth Pál 53 éves szombathelyi lakos, a motorvonat vezetője olyan súlyosan megsérült, hogy kórházba szállítottan meg halt. Agler János 53 éves vonatvezető, csemepécs lakos és a tehergépkocsi vezetőjét súlyos állapotban szállították kórházba.

A RÁDIO ÉS A TELEVÍZIO MAI MŰSORÁBÓL

KOSSUTH RÁDIO

8.20: Operarészletek.
9.00: József Attila-versek.
9.10: Verbunkosok, népdalok.
9.05: Körösmű.
9.50: Iskolarádió. Érdekes színek.
10.25: Rikiki, Vi.
10.34: Barokk muzsika.
11.30: A Szabó család.
12.20: Ki nyer ma?
12.35: Táncczenei kórtól.
13.20: VITA a korszerű mezőgazdaságról.
13.40: Nóták.
14.19: Vándor Sándor ifjúmunkás kórusa Szegeden.
14.44: Válaszolunk hallgatóinknak.
15.10: Harsan a kürtöl!
15.45: Carlo Bergonzi énekel.
16.05: Diaktársznya.
16.35: Egressy-dalok.
16.45: Ziehrer-operettnyitányok.
17.20: Holnap közvetítjük...
17.50: Hosszú gyeplő, rövid gyeplő, II. rész.
18.05: Népdalfeldolgozások.
18.24: A rádió lemezeiből.
19.25: Az öttusabajnokságról.
20.20: Gondolat.
21.08: Nóták.
21.30: Háttérbeszélgetés.
22.20: Hegedűs a háztetőn. Rész.
22.40: A Dunánál. Történelmi felvétel.

23.00: Haydn Három vonósnégyes.
0.10: Zene rézfúvókra.

PETŐFI RÁDIO

8.05: Slágerműzeum.
9.03: Kamaramuzsika.
9.05: A szakszervezet tárgyalta.
10.00: Zenés műsor üdülőket.
12.03: Bellini operái Olaszországban.
12.56: Néhány pere tudomány.
13.03: Szimfonikus táncok.
13.40: Orvosi tanácsok.
Kettőtől hatig... Zenés délután.
18.20–19.54: Fiatalok hullámhosszán.
20.23: Komlóssy Erzsébet énekel.
21.05: Kis magyar néprajz.
21.10: Muszorgszkij: Egy kiállítás képe.
21.40: Népdalfeldolgozások.
22.02: Szimfonikus hangverseny.
23.15: Táncczene.

3. MŰSOR

18.05: R. Rigby: A domb. R. változat.
19.15: Kamarazene (szt.).
20.33: Brahms-művek (szt.).
21.05: A szegedi szessznapok felv. (szt.).
21.45: Operakettősök (szt.).
22.10: Zenélő Nagyvillág.

TELEVÍZIO

9.00: Tévétna (ism.).
9.05: Delta (ism.).
9.30: Az aranylabák. III. rész (ism.).
10.25: Kezdőkör (ism.).
11.25: Utánam, srácok! III–IV. rész (ism., színes).
17.18: Hírek.
17.25: Allatokról, bizalmasan. IX. (ism.).
17.50: Radar. Az ifjúság érdekvédelmi műsora igazi nyári témát választott: a sportturizmusról lesz szó. Hallhatunk a sátras túrázás lehetőségeiről, akadályairól, remélhetőleg minden érdeklődő megnyugtató választ kap az illetékesektől.
18.30: Gazdaság és társadalom. III. r.
19.10: Községszolgálat.
19.15: Esti mese.
19.30: TV Híradó.
20.00: Pelé, III. rész (színes).
20.15: A filmkomédia aranykora.
21.30: Visszaszámlálás. Egy éve láthattunk a képernyőn műsort először Pakról, hazánk első atomerőművének építkezéséről. Igéretéhez híven a tévé végigkíséri az építkezés folyamatát. Az utolsó jelentkezés óta is alaposan megváltozott a táj arculata, emelkednek már az „atomváros” első épületei.
22.20: TV Híradó 3.
2. MŰSOR:
20.00: Brecht: A szecsuanai jóidek. Drama két részben. A Nemzeti Színház előadása, felvételről.
Közben: 21.30: TV Híradó 2.

Értesítjük tisztelt vevőinket és szállítóinkat, hogy

V. NAGYKERESKEDELMI OSZTÁLYUNKON

(Budapest, Ó u. 44.)

július 1-től július 15-ig

az áruátvétel és az árukiadás leltározás miatt szünetel

Július 16-tól ismét rendelkezésükre állunk.

ORVOSI MŰSZERKERESKEDELMI VÁLLALAT

KERAVILL X KERAVILL X

ALKATRÉSZ-VÁSÁR

Komár mopedekhez

50%-OS ÁRENGEDMÉNY

június 30-ig

KERAVILL X KERAVILL X

Bp. VII., Thököly út 26.

Hét-tíz napon belül aratják az őszi árpát

Kedvezett az időjárás a mezőgazdaságnak

Májusban és június első felében a mezőgazdaságnak kedvezett az időjárás. Az utóbbi hat hétben rendszereztek voltak az esőzések, és bár a csapadék eloszlása eléggé szeszélyesen alakult, mégis az ország egész területére jutott belőle. A legtöbb csapadékot ismét a dunántúli vidékek, főként a déli rész kapta, de a Duna-Tisza közén, s az ország más vidékein is gyakran áztatta eső a határt. Igaz, a június eleji gyors lehűlés esetenként visszavetette a növények fejlődését, mégis mindent egybevéve a legtöbb növényi kultúra fejlettsége az évszaknak megfelelő. A júniusi határszéllel azt tanúsítják, hogy a kalászosokból, a zöldsgéfélekből és a legtöbb gyümölcsből kedvezőek a terméskilátások.

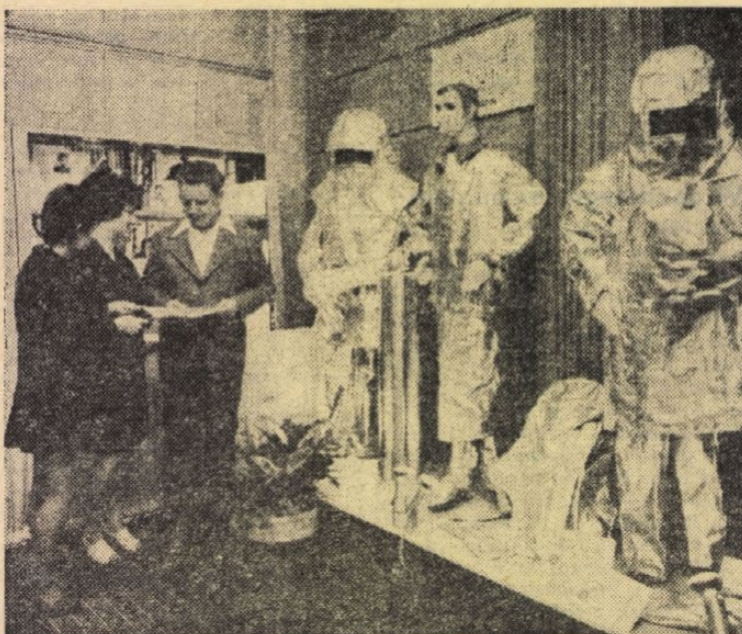
A kalászos gabonák szépen fejlődnek, amit a mezőgazdasági szakemberek rendkívüli siker-

nek tartanak, hiszen a múlt év őszén a vetést országsszerte megzavarta az évtizedek óta nem tapasztalt, heteken át tartó esőzés. A gazdaságok megfelelően hasznosították akkoriban lehetőségeiket és ennek köszönhető, hogy a jól alkalmazott agrotechnika és természetesen az idei kedvező időjárás együttesen meggyorsította a növények növekedését. A kalászos gabonák országsszerte pótolták a korábban tapasztalt fejlődési elmaradást. A MÉM szakemberei arra számítanak, hogy hét-tíz napon belül a homoktalajokon megkezdhetik az őszi árpa aratását, és ezután nem sokkal az első búzabérlés is beérnek. A viharos, zivataros időjárás miatt helyenként a gabona megdőlt, és ezért többfelé az üzemek nehéz aratásra számítanak. Arra lesz tehát szükség, hogy az arató-csép-

gépeket a termelők a legjobb hatásokkal használják ki.

A határszéllel érkező jelentések szerint a kapásnövények megháláltak az esőzéseket, és a június közepi napsütés szintén meggyorsította az érést. Szépen mutat a napraforgó és a kukorica. Kisebb gondot okoz, hogy az esőzések nyomán meggyorsult a gyomosodás — csakis ott, ahol nem került sor vegyszeres növényvédelemre —, s ezekben a táblákban mechanikai növényvédelemre van szükség.

MUNKÁSVÉDELMI ESZKÖZÖK A SZOVJETUNIOBÓL

Szovjet munkásvédelmi eszközökből kiállítás nyílt kedden a MUART Rudas László utcai bemutatótermében. Képünk lángmentes munkaruhákat ábrázol, amelyek szovjet alpanyagból itthon készültek. Hasonlókat eddig nyugati államokból importáltunk.

(Mikó László felvétele.)

Termőre fordult az ország legnagyobb cseresznyeskertje

Az ország legnagyobb egybefüggő cseresznyeskertje — mintegy 12 ezer fa 100 holdon — Nagykövön az idén fordult termőre. A Kötélki—Nagykövi Mezőgazdasági Termelőszövetkezet cseresznyeskertje nemcsak nagyságával tűnik ki a többi közül, hanem az

ott termesztett gyümölcsével is; a későbbben erő termeszdorfi fajta átmérője eléri a 2,5—3 centimétert is, az íze, zamata pedig Európában egyedülálló.

A Kertészeti Kutató Intézet tudományos munkatársai, dr. Brózik Sándor és dr. Mihályffy József olyan szakaszosan erő és alacsony törzsű fákát kísérleteztek ki, amelyekről gyorsabb, biztonságosabb a szedés.

A nagykövi cseresznyésben június 20-án tudományos előadásokkal egybekötött cseresznye- és meggybemutatót tartanak szakemberek részére.

S. R.

Az évszakhoz képest kissé hűvös idő

Európa északnyugati felén az óceánról származó hűvös, délekelet felén a Földközi-tenger térségéből, sőt részben a szubtrópusi övezetből származó meleg légköri határolások meg az időjárást. A nappali hőmérséklet az északnyugati részen 2-6 fokkal az évszaknak megfelelő átlag alatt, a délekeleti részen ugyanennyivel az átlag felett alakul. A kétféle légköri front választja el az időjárási front zónájában — amely a Kárpát-medence nagy részét is magában foglalja — többfelé esik az eső, többnyire zivatar kíséretében.

Hazánkban kedden jobbra erősen felhős, az évszakhoz képest kissé hűvös idő volt. Többfelől jelentettek esőt, néhány helyről zivart. A zivart egy-két helyen erős széllel kísérték. A hőmérséklet 14 órakor 17 és 20 fok között volt; ezek az értékek jóval alacsonyabbak az előző napokon, ugyanebben az időpontban mért értékeknél, de többségükben alacsonyabbak az évszaknak megfelelő sokévi átlagnál is (ez június 17-én 23-25 fok).

Időjárásunkat szerdán is az óceánról származó kissé hűvös, mérsékelt nedves léghullámok határozzák meg.

M. L.

Kölcsönös támogatási alap

Összefogott harminchat Heves megyei tsz

Egymás kölcsönös támogatására fogott össze 36 Heves megyei közös gazdaság. A szövetkezetek elhatározták, hogy kölcsönös támogatási alapot hoznak létre, amelyek célja — a már működő egy-két hasonló alap tapasztalatait is figyelembe véve — megfelelő kölcsönök nyújtása az átmenetileg megszorult szövetkezetek kisegítésére.

A kezdeményezés szükségességét, célszerűségét mutatja, hogy az Eger-Gyöngyös vidéki Termelőszövetkezetek Területi Szövetségének 38 tagja közül 36 vállalta

az alap feltételeit, amelyek szerint a közös gazdaságok évi bruttó jövedelmük egy százalékát kötelesek befizetni legalább öt évig. A számítások szerint évente 5-6 millió forint folyik majd be az alap számlájára, s így az alap vagyonaval gazdálkodó, a hiteket engedélyező intéző bizottság tekintélyes összeggel segítheti az átmeneti nehézségekkel küzdő közös gazdaságokat. Az alap kölcsönével fogják átsegíteni a szövetkezeteket egy-egy nagyobb gépvásárlás pénzügyi következményein, adott esetekben helyreállítják egy-egy szövetkezet hitelképességét, termelési vagy fejlesztési kölcsönöket nyújtanak, s bizonyos esetekben sor kerülhet óvadék- vagy kezességvállalásra, sőt esetleg végleges juttatásra is.

A termelőszövetkezetek az első esedékes részletet hamarosan befizetik az alap javára, és valószínűleg augusztusban már sor kerül az első kölcsönök nyújtására is.

A közös alapot a Magyar Nemzeti Bank kezeli, de felhasználásáról, hova fordításáról minden esetben a küldöttgyűlés által elfogadott alapszabály szerint az intéző bizottság dönt. A jogszabály- és alapszabályszerű működésre az ellenőrző bizottság ügyel.

Új közlekedési parkot avattak Kőbányán

(Tudósítónktól.)

Hat holdnyi fás, bokros, virágokkal beültetett területen fekszik a kőbányai nyári napközis üttörőtábor, amelyben a szünidő alatt naponta ötszázötven gyermek tölti szabad idejét. A táborban, a Maglódi út 143. alatt tegnap új közlekedési parkot avattak, ahol az iskolások megismerkedhetnek a közlekedési szabályokkal, a legfontosabb jelzőtáblákkal, a nagyvárosi forgalom rendjével.

A közlekedési parkot a kerület tanácsi és társadalmi szerveinek irányításával építették társadalmi munkában. Létrehozásához sok segítséget nyújtottak a kerület üzeminek szocialista brigádjai, a szülői munkaközösségek. A gyermekek oktatásában részt vesz a kerületi közúti balesetelhárítási tanács is.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: A tűzmadár; Ót tétel vonósduó; Tavaszdínpár (Tóth Aladár-bérlés, 9. ea., 7). Erkel Színház: Koldusopera (Kerner-bérlés, 10. ea., 7). Kiscelli Múzeum udvara: Mozart-est (Barokk és bécsi mesterek B.1., 8. esőnap 19-én). Nemzeti Színház: Hongkongi parókia (7). Pesti Színház: Szerelmek és halál játéka (7). Fővárosi Operaszínház: Cirkuszherceg (7). József Attila Színház: Ma éjjel megölik (7). Fővárosi Nagycirkusz: Cirkuszok csillagai (fél 8).

Évekig nagy üzlet volt

Lopott halat árultak a Tolbuhin körüti csarnokban

Bozsik Béla, a Halértékesítő Vállalat egykori telepvezetője és Nyerges Elemér, a Halért volt területi igazgatója — ma mindketten előzetes letartóztatásban vannak — 1970 végétől 1974 elejéig folyamatosan dézsmálták a halszállítmányokat, a lopott árut pedig a Tolbuhin körüti csarnok három üzletvezetőjének segítségével értékesítették.

Hogy miképpen tudtak három év alatt 700 ezer forintot elcsikasztani (ennyit állapítottak meg a szakértők), előbb lássuk, hogyan derült fény erre az igazán nem mindennapi bűncselekményre. Tavaly tavasszal szinte egyszerre tett feljelentést a rendőrségen a gyomai Viharsarok Halászati Tsz és a velencei Török-vés Halászati Szövetkezet. Az előbb említett közös gazdaság Tolbuhin körüli árudájának vezetője, özv. Pethő Gézáné — az ellenőrzés megállapítása szerint — 286 ezer forint értékű halat nem vételezett be, holott a számlák tanúsítják, hogy a Halértől átvette és ki is árusította. Ugyanakkor a velenceiek árudájában, Diszter Ferencné boltjában 369 ezer forintnyi leltárihiányt mutatnak ki az ellenőrk.

Mindkét árudavezetőt kihallgatták és ők egymástól függetlenül nagyon is egybehangzó magyarázatot adtak. Elmondták: megkereste őket Bozsik Béla, a

Halért kereskedelmi telepének vezetője és kijelentette, hogy mindig kaphatnak halat, ha neki készpénzben fizetnek. Az árudavezetők belementek az üzletbe, holott tudták, hogy az ilyen feltételekkel kapott szállítmány csakis lopott hal lehet.

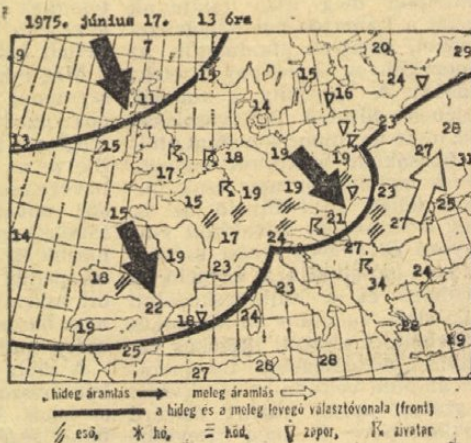
De hogyan loptattott halat Bozsik Béla telepvezető és Nyerges Elemér igazgató? Az ország különböző halgazdaságiból általában 2-3 napig utazik vagonokban a halszállítmány, mire a fővárosba érkezik. Közben vizet cserélnek a tartályokban — ilyenkor lemosódik a halakról az iszap —, a vergődő állatok fogynak is egy keveset, ezért a szerződéseikben szállítási apadási normát állapítanak meg, ami átlagosan a berakodási súly három százaléka. Bozsikék rájöttek, hogy a szállító gazdaságok csak a berakodásnál ellenőrzik a mérlegelést, a budapesti átvételnél nem. Itt azután akkora súlyhiányt írtak be, amekkora nekik tetszett. Ehhez azonban az kellett, hogy személyesen irányítsák a mérlegelést. Így néha egy-egy százmázsás szállítmányból 10-12 vagy 15 mázsa halat is loptak.

Először Mátyus Imrével, a csarnok egyik Közért halárudájának vezetőjével teremtett Bozsik kapcsolat. A pénzből Nyerges Elemér területi igazgató 14 ezer fo-

rintot kapott. Néhány hónap múltán a telepvezető úgy találta, hogy Mátyus már nem megbízható, s ezért átpártolt Pethőnéhez, később pedig Diszternéhez. (Ezt az utóbbi üzletet Bozsik ugyan tagadja, de az árudavezető vallomása és a körülmények ellene szólnak.)

A végén már túl nagyban ment az üzlet — Bozsik állandóan újabb pénzekért nyaggatta az árudavezetőket — és a szervező képtelen volt fejben tartani, hogy melyik szállítmány volt az igazi és melyik a lopott. Így azután valószínűleg olyan tételeket is leszámoltak a szövetkezetnek, amelyekért korábban ők maguk tették zsebre a pénzt.

A Budapesti Rendőr-főkapitányság vizsgálati osztálya több hónapos nyomozás után most lezárta az ügyet és a bűnszövettségben elkövetett, különösen nagy kárt okozó sikkasztás gyanúsítottjait vádemelési javaslattal a napokban átadja az ügyészségnek. A vádlottak bűnösségét majd a bíróság állapítja meg. Am csupán az itélettel ezt a történetet aligha lehet befejezettné tekinteni. A tanulságot azoknak is le kell vonniuk, akiknek az a feladatuk, hogy megszigorítsák az ellenőrzést, hogy nagyobb figyelemmel megelőzzék, kizárják a lopások lehetőségét.

Várható időjárás ma estig:

Változóan felhős idő, inkább csak az ország keleti részén szóróviharok záporral, zivattal. Mérsékelt, napközben megélénkülő, időnként megerősödő északnyugati-északi szél. Az évszakhoz képest kissé hűvös idő. Várható legmagasabb hőmérséklet 20-25 fok között.

A Duna vízállása kedden Budapestnél 335 centiméter volt, mára 365 centiméter várható. A Balaton vízenek hőmérséklete kedd déiben Siófoknál 23 fok volt.

nehézipari miniszterhelyettes

SPORT

Ötusa

Lövészet – közjátékkal

(Tudósítónktól.)

A természeti jelenségekre érzékeny öttusázók célzását megnehezítette a változó fény a Fehér úti lőtérén. A bajnokság harmadik napján, kedd délután, a lövészet azonban nemcsak az időjárás, hanem az idegállapot is szerepet játszott az eredmények alakulásában. Végül is — közjátékok után — különleges lövészverseny kerekedett.

A nyugodt, higgadt pisztolyosokat azonban semmi sem befolyásolta. A tényleges katonai szolgálatát teljesítő Szijj (Bp. Honvéd) beosztásához méltóan tüzelt, s nem maradt el mögötte a műgyétemista Tóty sem; szemrebbenés nélkül 196 kört teljesítették. Az esélyesnek, ideg nélkülnek ismert Szombathelyit (Ú. Dózsa) csak a balszerencse ütötte el 198 körös eredményétől. A „Tölts!” felszólításnál ugyanis véletlenül eldördült pisztolya, s így a szabályok értelmében tíz kör levontak teljesítményéből...

A nézők soraiban volt dr. Móna István, egykori világbajnok, aki latolgatta, hogy a második szakaszban következő Horváth Lászlótól (Ú. Dózsa) nem lehet elvenni harmadik bajnoki címét, amennyiben legalább 190 körös teljesítménye lesz. Az úpesti versenyző szereplését valóban fokozott várakozás kísérte, mert között riválisai közül Bakó (Bp. Honvéd) és Maracsó (Csepel)

192, Kelemen (Ú. Dózsa) 193 kört ért el, Plank is 196-ot lőtt.

Ezután váratlan esemény történt. Horváth (negyvenkilences és negyvennyolcas sorozat után) táskáját a lövészetvezető doppingszer használatának gyanúja miatt átkutatta — majd kínos percek után tovább célzhatott. Ez a versenyzőt kizökkentette nyugalmából és így 45, illetve 47-es sorozat után csak 189-et ért el. Ezután doppingkontroll következett — negatív eredménnyel. Horváth teljesítményét (aki nem vétett a lőtéri szabályok ellen) jóváhagyták.

A bajnokság sorsa továbbra is nyílt.

Lövészet, egyéni: 1–3. Plank (Bp. Honvéd), Szijj (Bp. Honvéd), Tóty (MAFC) 196 kör, 1044 pont, ... 7. Kelemen (Ú. Dózsa) 193, 978, ... 9–10. Bakó (Bp. Honvéd), Maracsó (Csepel), 192, 956, ... 14. Horváth (Ú. Dózsa) 189, 890. — Csapat: 1. Csepel 2934, 2. MAFC 2846, 3. Ú. Dózsa 2736.

Osszetett, egyéni: 1. Horváth 3046, 2. Szijj 2976, 3. Tóty 2972, 4–5. Kelemen, Lugosi (Bp. Honvéd) 2966, 6. Bakó 2952, 7. Maracsó 2932. — Csapat: 1. Ú. Dózsa 8728, 2. MAFC 7966, 3. Bp. Honvéd 7894.

Ma a bajnokság 17.30 órakor az úszással folytatódik a szigeti Sportuszodában.

KÜLFÖLDRŐL JELENTIK

KONSTANCA: Női tornaeset- versenye a román válogatott győzött 184,45 ponttal, az OSZSZK (182,50) és a csupa újoncból álló magyar együttes (181,65) előtt.

PRAGA: Románia, Csehszlovákia és Magyarország B csoportja részvételével nemzetközi kézilabdatorna kezdődött. A magyar együttes vereséggel kezdett. Eredmények: Csehszlovákia A—Csehszlovákia B 18:13, Románia—Magyarország 16:10.

BRATISLAVA: Befejeződött a csehszlovák labdarúgó-bajnokság. Az első hely sorsa az utolsó fordulóban dőlt el a két pozsonyi csapat rangadóján. A Slovan 4:2 (2:1) arányban nyert az Inter ellen és ezzel bajnok. Kiesett az egykori, nagy hírű Sparta Prága, továbbá az AC Nyitra, helyükre a Lokomotiv Kosice és a Jednota Trenčin került.

BREZICA: Nemzetközi motocross- versenye a 250 cm-es kategóriában Németh Kornél, a Kaposvári Volán versenyzője a maximális 30 ponttal szerezte meg az elsőséget. Czuni László (Kiskunfélegyháza) negyedik lett. A harmadik magyar motoros, Kiss László (Zalka Máté MK) bukkott.

ASUNCION: Bajnoki mérkőzésen a 42. percben Bogado játékezőt kiállította Joaquín Maciel, a helyi csapat játékosát. A labdarúgó ökölrel támadt a bírora, aki előkapott egy pisztolyt és agyonlőtte a játékosát. Ekkor berohant a pályára és lelőtte a játékezőt a labdarúgó unokaöccse, Víctor Maciel, akit a paraguayi rendőrség letartóztatott.

MÜNCHEN: Egy millió márkát kényszerített a Bayern München a Leeds United labdarúgójaért Joe Jordanért, akit a legjobban fejelő csapatnak tartanak Európában.

VARSÓ: Az idei Kusocinski atlétikai emléktornán mintegy 300 résztvevővel tartják meg. Pénteken Varsóban, a Skra-stadionban kerül sor a verseny első részére, majd szombaton Olsztynban a Zawisza-stadion új tartánypályáján folytatódik a viadal. Több mint 30 országból indulnak versenyzők, köztük Kenyából, Jamaicából, Ausztráliából, Nigériából, Ghánából, Kanadából, Tunéziából. Kitérő versenyzők képviselik a szovjet, a nyugatnémet, a jugoszláv, a francia, a kubai és a csehszlovák atlétikát. A rajtnál magyarok is lesznek.

Nyáron – a télről

A Nemzetközi Korcsolyázó Szövetség elkészítette a következő három év „korcsolyázónaptárát”. Az 1976. évi program:

Gyorskorcsolyázás: EB: január 24–25., Osló; VB: február 28–29., Heerenveen; Sprint VB: március 6–7., Berlin; Junior VB: január 17–18., Madonna di Campiglio.

Műkorcsolyázás és jégtánc: EB: január 13–17., Genf; VB: március 2–6., Göteborg; nem hivatalos junior VB: március, Megève.

Népes részvétel a MÖSZ jubileumi versenyén

Az idén 50 éves Magyar Ökölvívó Szövetség július 5-én és 6-án a Kisstadionban (kedvezőtlen idő esetén a Sportsarnokban) nemzetközi jubileumi tornát rendez.

A tizenegy súlycsoport küzdelmeiben a legjobb két-két magyar ökölvívón kívül neves külföldi versenyzők indulnak Bulgáriából, Csehszlovákiából, Finnországból, Jugoszláviából, Olaszországból, a Szovjetunióból és még más országokból.

SPORTHÍREK

NEMZETKÖZI tornaversenyre utazik a franciaországi Antibes városába Ovári Éva (Dunaújváros) és Fekete Erzsébet (KSI).

NEMZETKÖZI IFJÚSÁGI LABDARUGÓTORNÁT rendeznek pénteken, szombaton és vasárnap 17. illetve 19 órakor Csepelen az olasz GS Rondo, a jugoszláv Borovo, a csehszlovák Gotwaldov és a Csepel részvételével.

ELUTAZOTT A KOREAI NDK-ba a női kézilabda-válogatott. Gáti Lajos és Török Bódog vezetésével, a következők játszanak a mérkőzéseken: Bujdosó, Berzenyi (kapus), Vadász, Csikó, Sterbinszky, Angyal, Pacsai, Nagy L., Tóth-Harsányi, Lakiné, Németh P., Samus.

VERŐCEMAROSON június 24. és 29. között a nemzetközi ifjúsági táborban rendezik meg az országos rádió-többszababajnokságot. A versenyen részt vesznek a budapesti és a megyei rádióklubok, valamint a szovjet és a magyar katonai alakulatok csapatai.

Atlétika

Versenyek napról napra

Megélénkült a hazai atlétika: a Népszava, a Bp. Spartacus versenye után májól Szegeden az SZVSE sporttelepen kerül sor a Magyar Néphadsereg atlétikai bajnokságának döntőjére. A háromnapos viadalon a területi bajnokságok legjobbjai vesznek részt.

A versenyprogram három napon át 8-tól 12-ig és 16-tól 19 óráig tart.

Jövő héten újra Budapest folytatja a sort: 25–26-án a Népstadion a színhelye a Magyarország–Csehszlovákia mérkőzésnek.

Torna

Mesterfokon

Mától az új Körcsarnokban rendezik meg a mesterfokú tornász-bajnokságot, s ezzel befejeződik a sportág első félévi hazai versenyei. Délután 17 órától a női kötelező gyakorlatokkal kezdődik a négynapos verseny, majd csütörtökön ugyancsak 17 órától a női szabadon választottakkal folytatódik. A pénteki szünnap után szombaton 15 órától a férfiak mutatkoznak be, akik idén csak szabadon választottakkal versenyeznek, majd 17.30 órától a női összetett egyéni döntő s a bajnokavatás következik. A bajnokság vasárnap fejeződik be: 10 órától

a férfi és női szerenkénti döntőket.

Tavalyi elsőségét csak Magyar Zoltán védheti meg, mivel az 1974. évi mesterfokú bajnok Medveczy Krisztina térdoperációja óta a Sportkórház „lakója”. A nőknél tehát őrségváltás lesz.

KÉT HETET TÖLTÖTT Franciaországban a magyar férfi asztaliteniszbajnok. Ezalatt 11 városban vendégszerepelt, 4000 kilométert hagyott maga mögött, de a 11 mérkőzésen aratott 11 győzelem kárpótolta a játékosokat. Gergely és Börzsei a BVSC csapatával csütörtökön ismét útra kel: ezúttal Reykjavíkba, ahol szombaton lesz a Vásvárosok Kupa-döntője.

A Budapesti Közlekedési Vállalat felvesz

géplakatos, karosszerialakatos, szerszámkészítő, kovács, autószerelő, villanyszerelő, autós-villanyszerelő, gépjármű-villamossági műszerész, telefonműszerész, mechanikai és elektronikai műszerész, hegesztő, esztorgályos, marós, kárpitos, bútorasztalos, épületasztalos, kőműves, üvegező, útburkoló, felsővezeték-szerelő, gáz- és vízvezeték-szerelő, elektrikus, segédelektrikus, fényező, szobafestő-mázoló, kertész, fűtő és szabó

szakmunkásokat, betanított és segédmunkásokat.

A vállalat Építési Főmérnöksége azonnal felvesz géplakatos, szerkezeti lakatos, marós, hegesztő, kovács szakmunkásokat, gépkészítőket, vizsgázott kazánfűtőket, gázkazánfűtőket, valamint vasipari és építőipari betanított és segédmunkásokat.

Munkaidő-beosztás: 44 órás munkahét, állandóan egy muszakos szolgálat, hetenként szabad szombat. Felvesszünk továbbá szakma nélküli férfidolgozókat vasúti pályajavítási és építési munkára, nődolgozókat pályatisztítási munkára. Munkaidő-beosztás: kéthetenként szabad szombat és szabad hétő. Dolgozóinknak munkaruhát, a pályamunkásoknak és az építőipari munkásoknak munkásszállást adunk.

Bérezés a kollektív szerződés szerint. Minden dolgozó és családtagja autóbusszal, villamosra, a HÉV-re és a metróra szóló, díjtalan utazási igazolványt kap.

FELVÉTEL:

Budapest VII., Kertész u. 16. fszt. 64. sz. alatt, és a vállalat valamennyi telephelyén.

Labdarúgás Még 39 mérkőzés

A labdarúgó Európa-bajnokság nyolc selejtező csoportjában eddig 57 mérkőzést játszottak le. Júniusban még egy találkozóra kerül sor (30-án Svédországnorvégia), utána nyári szünet következik, majd augusztus 13-tól (Norvégia–Svédország) folytatják a versengést. A hátralevő 39 mérkőzés hónapokra elosztva: június 1, augusztus 2, szeptember 8, október 13, november 11, december 3, február 1 (NSZK–Málta).

Még a legtöbb csoportban nyílt a küzdelem, de sok ország válogatottja már nem szólhat bele a küzdelembe. (Ezek: Ciprus, Magyarország, Luxemburg, Norvégia, Svédország, Dánia, Finnország, Svájc, NDK, Franciaország, Málta.) A legesélyesebbek a legjobb nyolc közé jutásra: Anglia, Wales vagy Ausztria, Jugoszlávia, Spanyolország vagy Románia, Lengyelország vagy Hollandia, Szovjetunió, Belgium, NSZK.

A helyzet a csoportokban:

I. csoport:	
1. Anglia	4 3 1 – 9-0 7
2. Csehszlovákia	3 2 – 1 9-3 4
3. Portugália	3 1 1 1 2-5 3
4. Ciprus	4 – – 4 0-12 –

II. csoport:	
1. Wales	5 4 – 1 13-4 8
2. Ausztria	3 2 1 – 4-2 5
3. Magyarország	4 1 1 2 5-6 3
4. Luxemburg	4 – – 4 4-14 –

III. csoport:	
1. Jugoszlávia	4 3 – 1 8-4 6
2. Észak-Írország	3 2 – 1 4-2 4
3. Norvégia	3 1 – 2 4-7 2
4. Svédország	2 – – 2 1-4 –

IV. csoport:	
1. Spanyolország	4 2 2 – 6-4 6
2. Románia	4 1 3 – 8-3 5
3. Skócia	3 – 2 1 3-4 2
4. Dánia	3 – 1 2 3-3 1

V. csoport:	
1. Lengyelország	3 2 1 – 5-1 5
2. Hollandia	3 2 – – 6-2 4
3. Olaszország	3 1 1 1 2-3 3
4. Finnország	4 – – 4 3-9 –

VI. csoport:	
1. Írország	5 2 1 2 7-5 5
2. Szovjetunió	4 1 – 1 5-4 4
3. Törökország	4 1 1 1 4-5 4
4. Svájc	4 1 1 2 4-3 3

VII. csoport:	
1. Belgium	3 2 1 – 4-1 5
2. Izland	4 1 2 1 3-4 4
3. NDK	4 – 3 1 4-5 3
4. Franciaország	3 – 2 1 3-4 2

VIII. csoport:	
1. Görögország	5 2 2 1 11-8 6
2. Bulgária	4 1 2 1 10-6 4
3. NSZK	3 1 2 – 4-3 4
4. Málta	4 1 – 3 2-10 2

Augusztus a túrák hónapja

A labdarúgó-bajnokság őszi nyitánya előtt a különböző hazai események (Bajnokok Tornája, MLSZ-torna) mellett nemzetközi találkozókra is sor kerül.

Az Ú. Dózsa augusztus 16-án és 17-én Casablancában vesz részt

NÉPSZABADSÁG

A Magyar Szocialista Munkáspárt központi lapja
Szerkesztő: a szerkesztő bizottság
Főszerkesztő: Katona István
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Előfizetési díj egy hóra 20,- Ft
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest VIII., Blaha Lujza tér 3.
Telefon: 343-100, 142-220
A Népszabadság levélcíme:
1900 Budapest
A Hírlapkiadó Vállalat levélcíme:
1950 Budapest
Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető minden postahivatalban és a kézbesítőknél

SZIKRA LAPNYOMDA
INDEX: 25 001